

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

Огляд результатів соціологічного опитування вимушено переміщених осіб (ВПО) в 6 найбільш представлених регіонах їхнього переміщення

І Результати соціологічного опитування ВПО працездатного віку у Дніпропетровській області

Частина I. Особистісна та мотиваційна інформація

1. Усі 111 респондентів наразі проживають у Дніпропетровській області.
2. Серед регіонів попереднього проживання ВПО переважають вихідці Донецької (47 осіб (42,3%)), Херсонської (23 (20,7%)) та Луганської (27 (24,3%)) областей.
3. Найбільше серед опитаних, осіб у віковій категорії 35–44 роки (38 осіб (34,2%)), найменше – 25–34 роки (10 осіб (9,0%)).

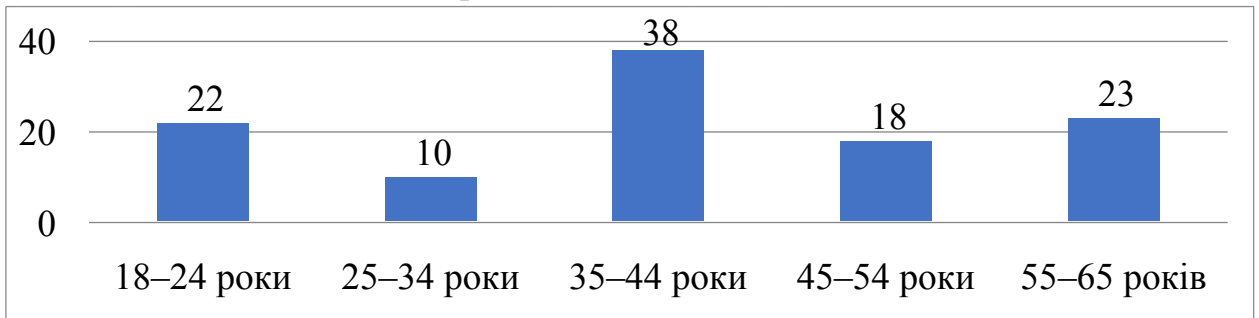

Рис. 1 Вікова структура респондентів

4. 105 респондентів мають статус ВПО (94,6%), 4 – без нього, 2 – не відповіли.
5. 93 особи можуть працювати без будь-яких юридичних обмежень.
6. За формою зайнятості опитані розподілилися наступним чином:
 - 84 працюють офіційно (75,7% від числа зайнятих респондентів);
 - 8 – зайняті неофіційно (7,2%);
 - 6 – не працюють, бо отримують допомогу як ВПО (4,4%);
 - 2 – самозайняті (1,8%).

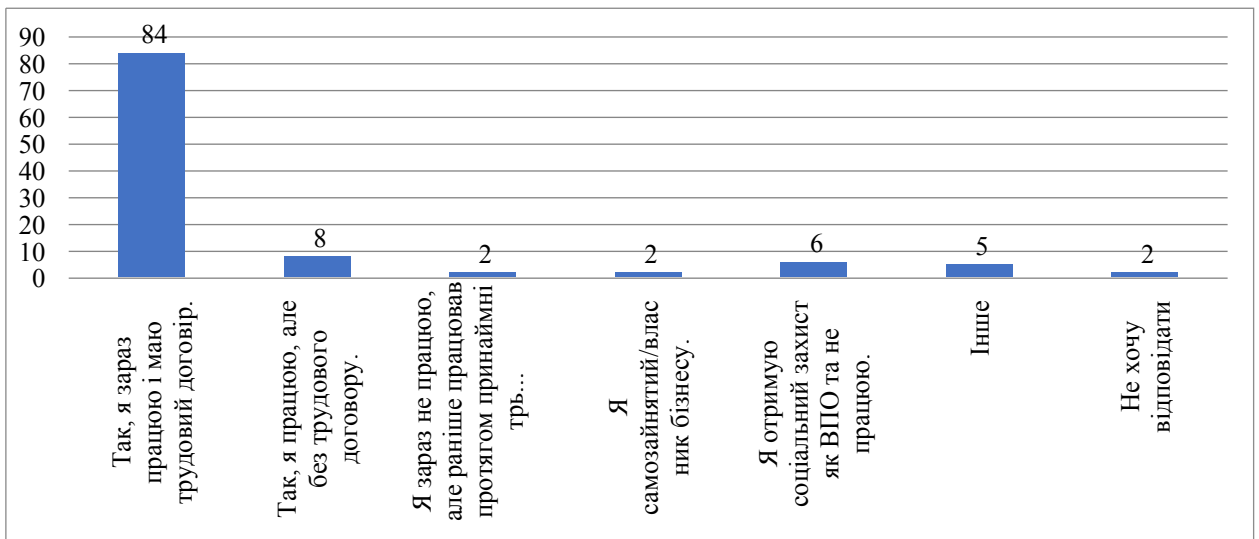

Рис. 2 Форма зайнятості респондентів

7. 37 зайнятих опитаних (33,3%) перебувають у трудових відносинах з роботодавцем у термін від 1 до 2 років, та лише 10 осіб (9,0%) – понад 5 років.

8.

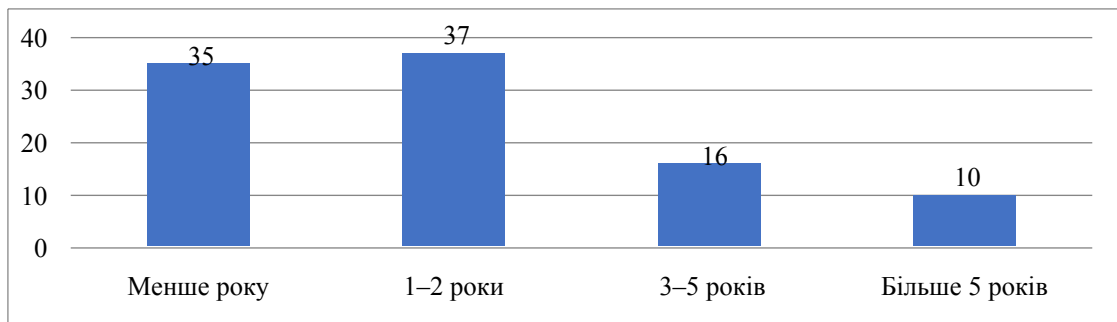

Рис. 3 Термін перебування у трудових відносинах із роботодавцем

9. За статтю (з тих, хто вказав її) 59 респондентів (53,1%) чоловіків, та 48 (43,2%) жінок.

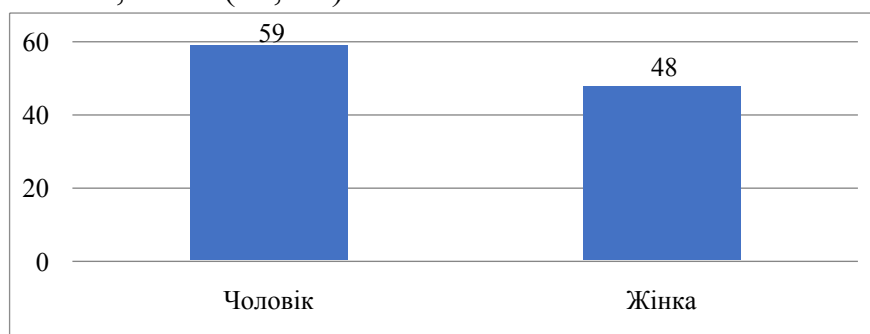

Рис. 4. Статева структура респондентів

10. За сімейним станом 60 опитаних (54,0%) одружені (заміжні), 31 (27,9%) – неodrужені (незаміжні), 10 (9,0%) – розлучені та 3 (2,7%) знаходяться у цивільному шлюбі.

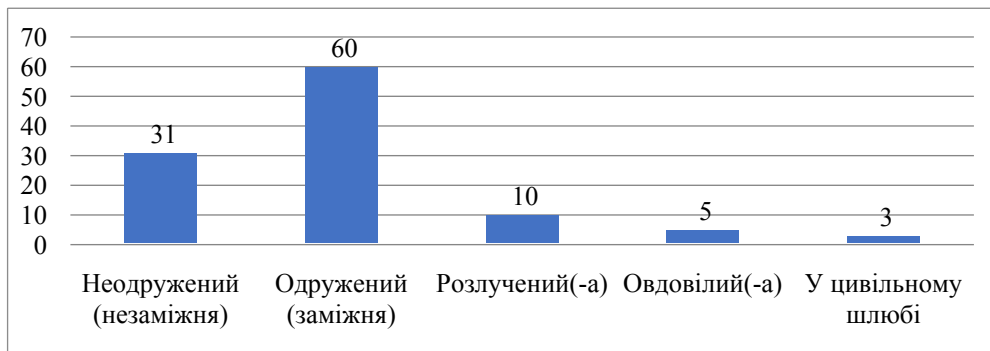

Рис. 5 Сімейний стан респондентів

11. У 42 осіб (62,7%) партнери працевлаштовані, у 25 (37,3%) – ні.

12. 28 (25,2%) респондентів: не мають дітей; 38 (34,2%) мають одну дитину; 34 (30,6%) мають 2 дітей.

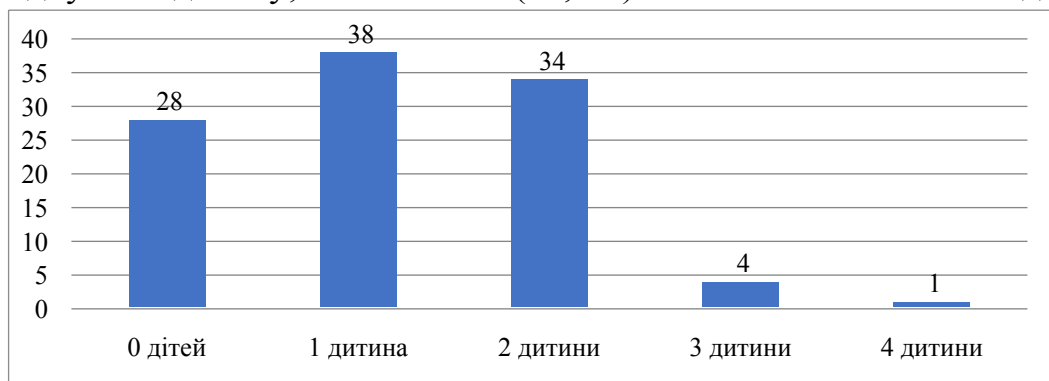

Рис. 6 Наявність/відсутність дітей у респондентів

13. 26 (23,4%) опитаних живуть самі, а 42 (37,8%) – з 2 або 3 членами родини.

14. 97 опитаних (87,4%) після виїзду з малої Батьківщини не відвідують її навіть за умови підконтрольності цієї території Україні, тобто не повертаються навіть тимчасово.

15. Причинами переміщення (додатково до війни) (24 особи або 21,6% від їх загалу) респонденти також бачать сімейні обставини (20 (18,0%)), довготривале (краще за попереднє) працевлаштування (18 (16,2%)), внутрішню мотивацію (13 (11,7%)) та кращі житлові і побутові умови проживання (15 (13,5%)).

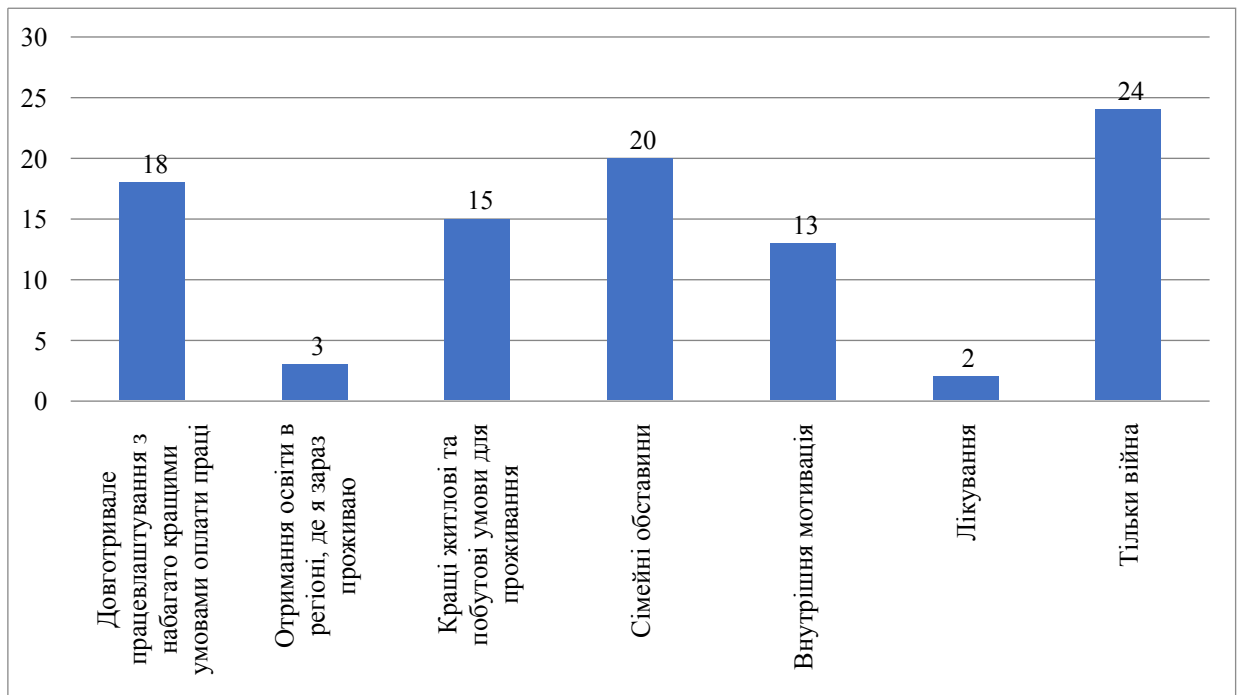

Рис. 7 Причини переміщення опитаних ВПО

15. Слід зазначити, що серед опитаних наявний досить високий рівень світи. Так 79 із 111 респондентів або 87,8% мають освітні та професійні кваліфікації 4 та вище рівнів Національної рамки кваліфікацій. За рівнями освіти вони розподілилися наступним чином:

- 38 (34,2%) – професійно-технічна;
- 27(24,3%) – фахова передвища;
- 32 (28,8%) – вища.

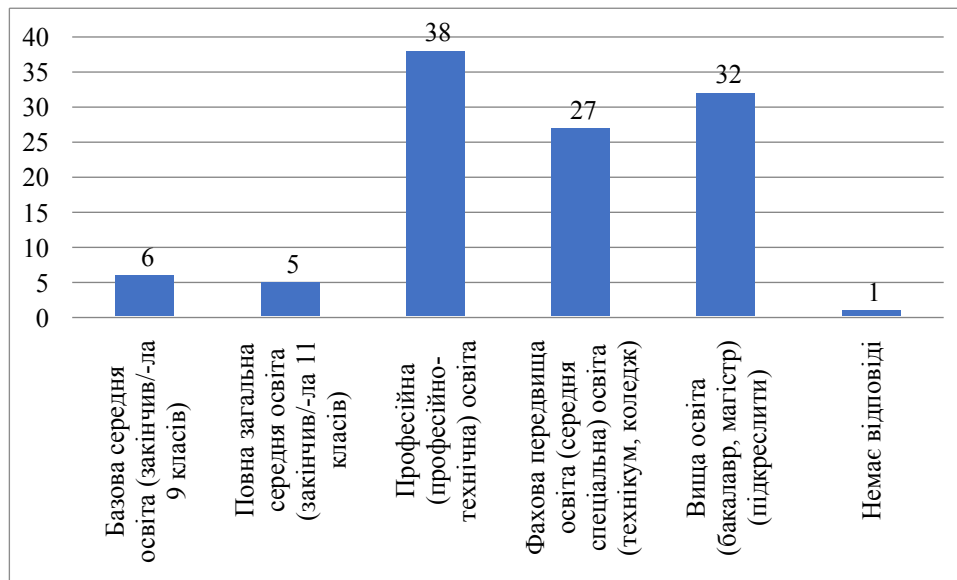

Рис. 8 Розподіл респондентів за рівнями освіти

16. 73 опитаних (65,8%) не навчалися в регіоні переміщення.

17. Ті, хто має спеціальну післяшкільну освіту (79 осіб), навчалися в основному за спеціальностями таких галузей знань:

Інженерія – 43 (38,7%);

Освіта – 18 (16,2%);

Транспорт – 22 (19,8%);

Сільське господарство – 6 (5,4%).

18. У 55 респондентів із післяшкільною спеціальною освітою (49,5%) не було ніяких проблем із визнанням кваліфікації в регіоні переміщення.

19. Опитувані вказали на такі форми додаткового навчання після переміщення:

35 (31,5%) – навчалися на робочому місці,

9 (8,1%) – проходили курсову підготовку.

20. 96 респондентів або 86,5% були зайнятими та працювали повний робочий день.

21. Серед 100 працюючих респондентів, які дали відповідь на поставлене питання, домінують зайняті за технічними (викладачі, зварники, машиністи), педагогічними, будівельними та торгівельними професіями чи посадами, а саме:

Робітничі технічні професії (27 осіб або 33,8%);

Адміністративна, економічна, бухгалтерська робота (11 осіб або 13,8%);

Працівники сфери торгівлі та обслуговування (10 осіб або 12,5%);

Робітничі професії у добувній промисловості (9 осіб або 11,3%);

Фахівці у сфері освіти (11 осіб або 13,8%);

Працівники на транспорті і в будівництві (4 особи або 5,0%);

Особи, зайняті у сфері безпеки та оборони (8 (10,0%);

Інші (4 особи або 6,2%).

22. 52 опитаних або 54,2% від числа зайнятих працевлаштувалися до підприємств приватного сектору, 34 (30,6%) – державного сектору, 4 (4,2%) – до інших типів підприємств.

23. За видами економічної діяльності серед працюючих респондентів превалюють добувна промисловість (26 (23,4%)) та освіта (28 (25,2%)).

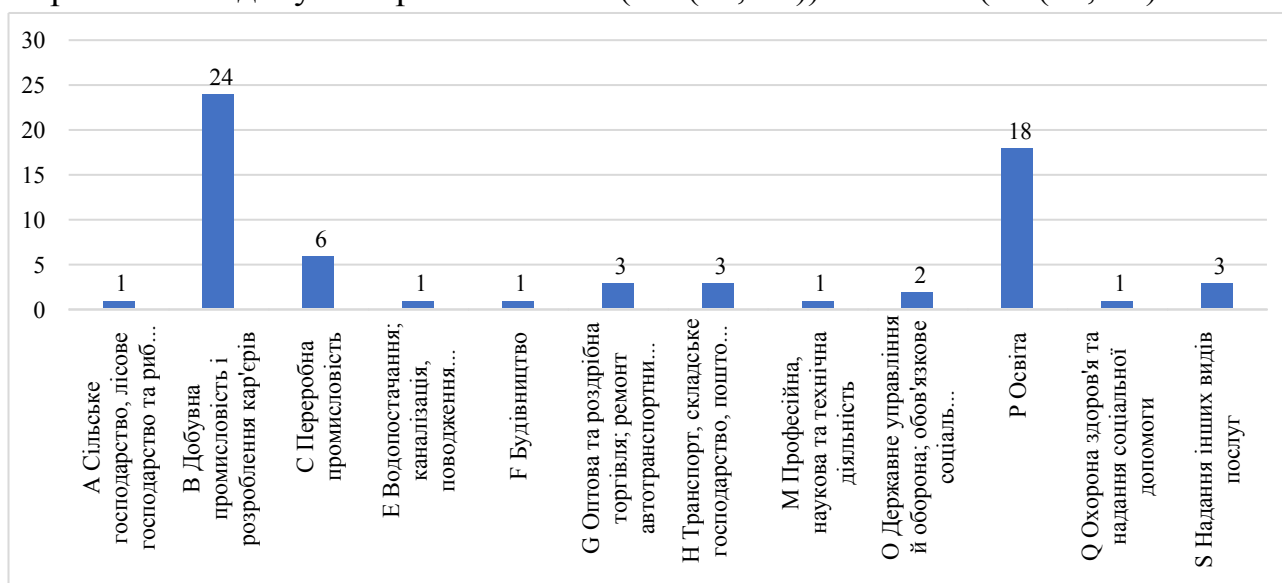

Рис. 9 Розподіл зайнятих респондентів за видами економічної діяльності

24. За тривалістю трудової діяльності в регіоні переміщення 32 особи (39,0%) зайняті терміном до 1 року, а 29 (35,4%) – 1–2 роки.

25. У 45 респондентів, які, як правило, мають технічну освіту та кваліфікації, попередня професія (посада, робоче місце) була іншою.

26. Переважна більшість зайнятих (84 особи або 87,5%) працюють на умовах трудового договору.

27. Більшість працюючих опитаних (51 осіб або 54,3%) зайняті на великих та крупних підприємствах/компаніях (250+ працівників).

28. Також більшість зайнятих респондентів (80 осіб або 85,1%) зазначали, що знайшли роботу після прибуття до регіону переміщення. Тривалість пошуку роботи для 31 респондента складала до одного місяця, для 9 – до 5 днів, для 18 – тиждень. У цілому переважна більшість (60 із 94 або 63,8%) опитаних, які відповіли на це запитання, знаходили роботу в термін до 6 місяців, що свідчить про дуже високий рівень професійної та регіональної мобільності на регіональному ринку праці та велику увагу всіх стейкхолдерів до нагальних проблем ВПО.

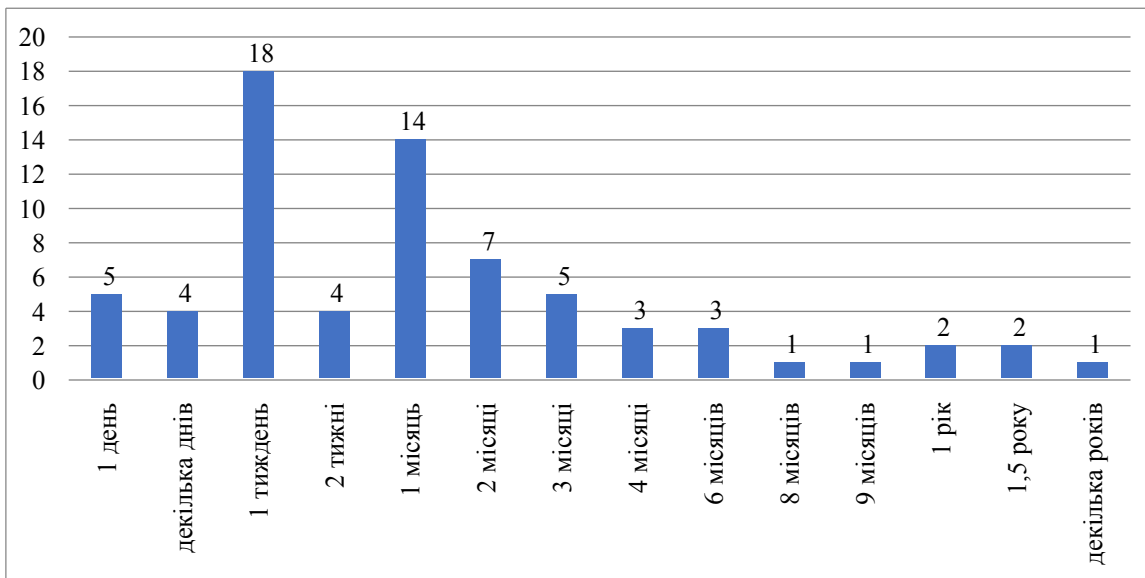

Рис. 10. Тривалість пошуку роботи респондентами

29. Переважна більшість із 79 зайнятих респондентів працевлаштувалися за 4 його напрямками, а саме через:

- 19 (20,2%) – запрошення підприємства/компанії;
- 16 (17,0%) – знайомих;
- 3 (13,8%) – оголошення про вакансії/вільні робочі місця;
- 8 (8,5%) – регіональний центр зайнятості..

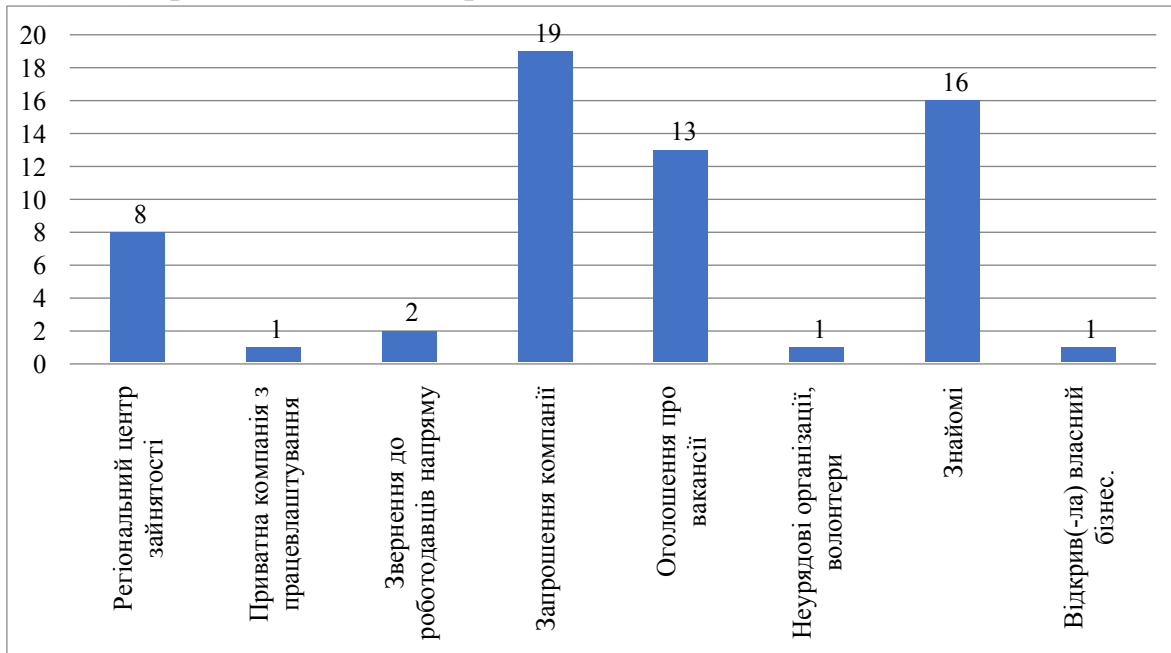

Рис. 11 Напрями працевлаштування зайнятих респондентів

30. Переважна більшість зайнятих респондентів указують на високу задоволеність та задоволеність роботою (75,5%), а також умовами праці (61,7%).

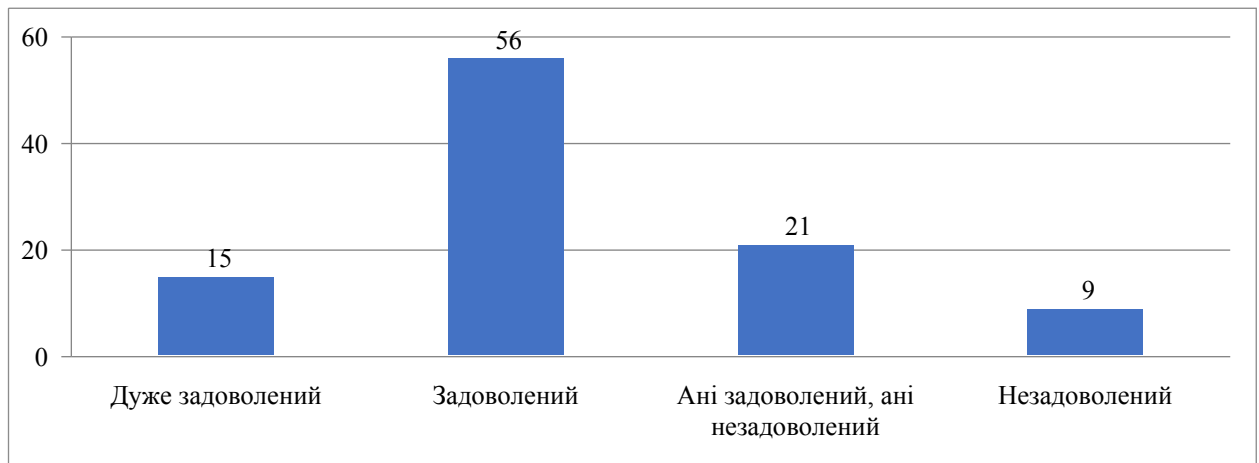

Рис. 12 Задоволеність (незадоволеність) роботою зайнятих респондентів

Висновки:

- Основна частка респондентів прибули з Донецької, Херсонської та Луганської областей, що відображає інтенсивність бойових дій у цих регіонах.
- Більшість ВПО перебувають у віковій категорії 35–44 років, що підкреслює домінування серед опитаних осіб активного працездатного віку.
- Понад 90,0% респондентів мають юридичний статус ВПО, що характеризує високий рівень офіційної реєстрації.
- Переважна більшість з них мають право на офіційну зайнятість, а більш як 90,0% – працевлаштовані.
- Високий рівень тривалості перебування у регіоні переміщення (1–3 роки у 81 респондентів (73,6%)) демонструє стабільність умов їхнього перебування на новому місці.
- Значна частина респондентів (понад 60,0%) перебуває в шлюбі або має родину, що створює умови для сталого соціального укорінення в громаді.
- Майже всі сімейні опитувані мають дітей або інших членів родини, з якими спільно мешкають, отже, питання соціального забезпечення для них є вкрай актуальним.
- Причини переміщення здебільшого пов'язані з війною, однак у 40,0% є також додаткові чинники (сімейні, житлові, освітні тощо).
- Освітній рівень респондентів достатньо високий: майже 80,0% з них мають фахову довищу та вищу освіту.
- Значна частина респондентів не здобували освіти в новому регіоні, що вказує на потребу створення адаптивних програм перекваліфікації ВПО.

- Найчастіше наявна кваліфікація респондентів була пов'язана з інженерією, освітою, транспортом, будівництвом.
- Більше половини респондентів повідомили, що їхня кваліфікація без проблем визнається роботодавцями у регіоні переміщення.
- Працевлаштування в основному відбувається у приватному секторі, а серед видів економічної діяльності – у добувній промисловості та в сфері освіти.
- Тривалість роботи зайнятих респондентів найчастіше не перевищує 2 років, що свідчить про нещодавню адаптацію на ринку праці.
- Понад 2/3 респондентів працювали на одному робочому місці за останні 5 років, що демонструє низьку їхню трудову мобільність на новому ринку праці.
- У більшості випадків респонденти працевлаштовані офіційно, працюють повний робочий день і на великих/крупних підприємствах.
- Пошук першої роботи найчастіше відбувався після прибуття у регіон, в основному через запрошення роботодавців, знайомих, оголошення про вакансії/вільні робочі місця та самостійне звернення до роботодавців.
- Переважна більшість зайнятих опитаних задоволені своєю роботою, а також умовами праці, що свідчить про позитивний досвід адаптації.

Частина II. Справедливість та соціально-трудові відносини

1. 36 працюючих респондентів (38,3%) погоджуються з тим, що їхня зарплата відповідає їхнім зусиллям та кваліфікації. Така ж чисельність опитаних вказує на наявність шкідливих та важких умов праці. На наявність у роботодавців необхідних програм, засобів захисту, навчання з питань охорони та безпеки праці та інших заходів, на наявність необхідних знань, умінь та навичок вказує 92 зайнятих опитуваних (97,9%).

2. 66 респондентів (70,2%) не відчувають страху втратити роботу через статус ВПО. 69 працюючих опитуваних (73,4%) підтверджують наявність поваги до них на роботі від колег та керівництва. На повну свободу висловлення виробничих думок вказує 82 особи (73,9%).

3. Опитані в цілому задоволені умовами зайнятості та праці. 66 осіб (70,2%) вказують на достатній баланс часу за схемою «робота – родина»; 52 (65,8%) – вважають, що результати їхньої роботи оцінюються об'єктивно; 82 (87,2%) – зазначають, що вони можуть вільно висловлювати свою думку щодо роботи та умов зайнятості тощо.

Поряд з цим, більша половина опитаних (66 осіб або 70,2%) вважає, що отримуваний дохід є адекватним витратам їхньої праці.

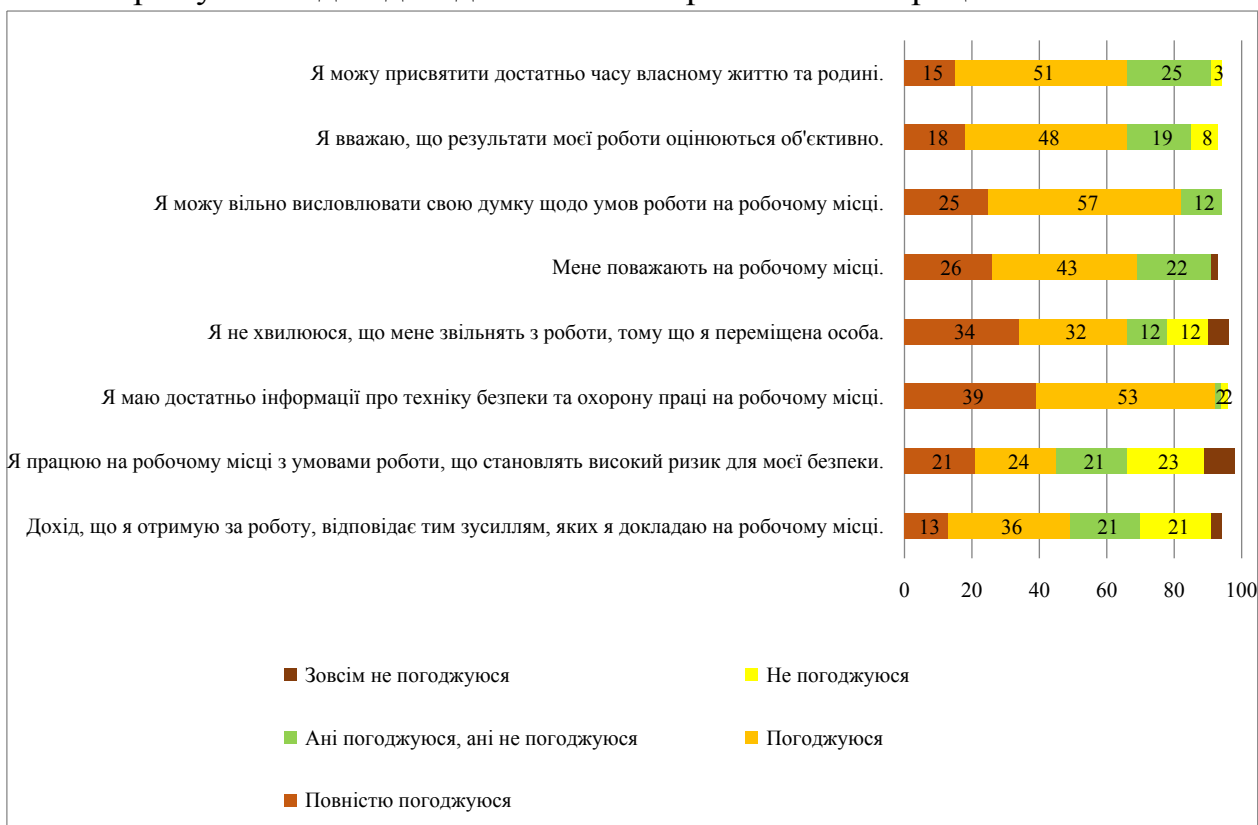

Рис. 13 Умови праці та зайнятості респондентів

4. Опитування показує на результативність соціальної інтеграції ВПО до громад Дніпропетровщини. Так 82 опитані особи (73,9%) почуваються вільно у громаді, 36 (32,4%) – беруть участь у заходах земляків, 32 (28,8%) – приймають участь у місцевих заходах. Зважаючи на переміщення, складні психологічні та матеріальні умови тощо у респондентів досить низький рівень охоплення волонтерською діяльністю (12 осіб або 10,8%). На членство у профспілках вказали 53 опитані (47,7%). Можливість об'єднання з родиною відмітили 47 осіб (42,3%). 75 осіб (67,6%) підтвердила наявність у регіоні переміщення/громаді активного захисту прав ВПО. Майже дві третини респондентів “ані задоволені, ані ні” обсягами та якістю соціальних (освітніх, медичних тощо) послуг, що надаються в регіоні переміщення їм безпосередньо та/чи членам їхніх родин.

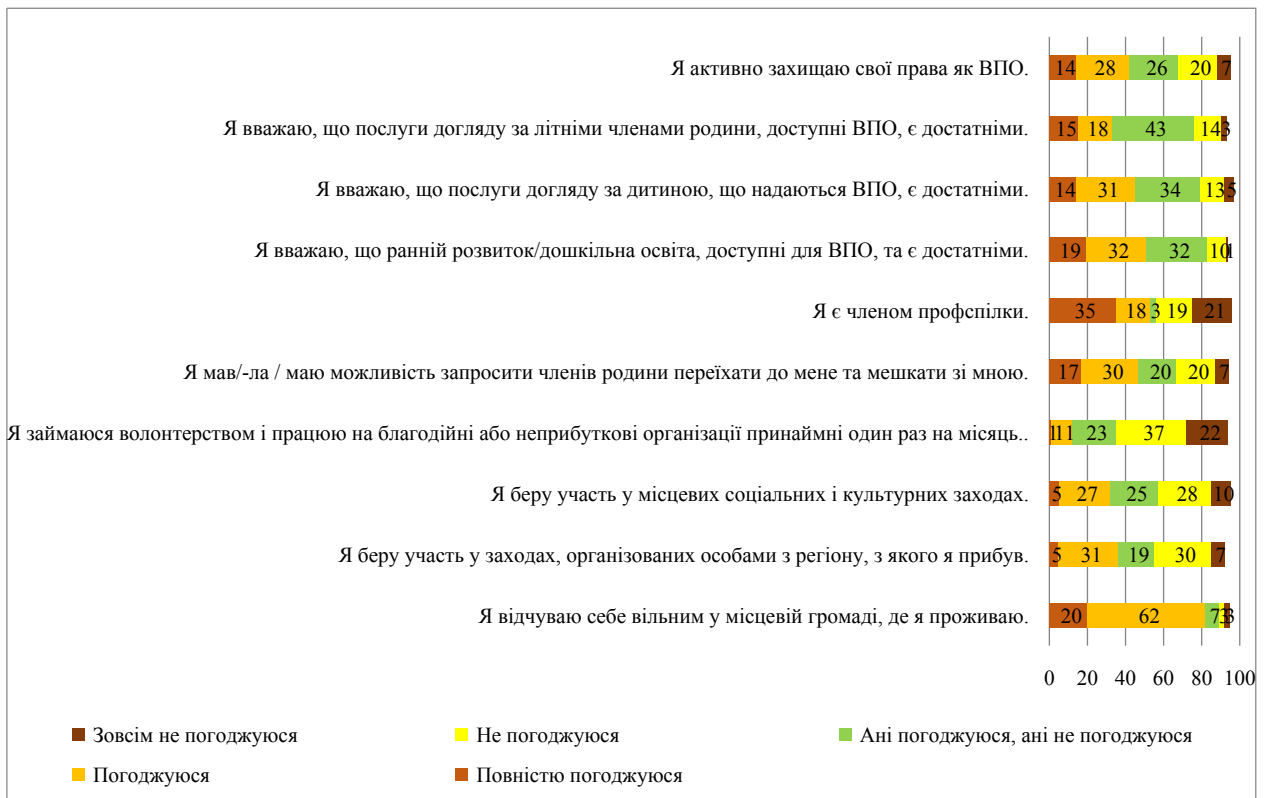

Рис. 14 Оцінювання напрямів соціальної інтеграції респондентів

5. 66 респондентів (72,2%) зазначають, що вони не зазнавали дискримінації як ВПО. Серед найбільш поширених елементів дискримінаційного тиску опитані вказують на мовні (63 особи або 70,0%), культурні/релігійні (67 (74,4%)), за етнічним чи регіональним походженням – (65 (72,2%)).

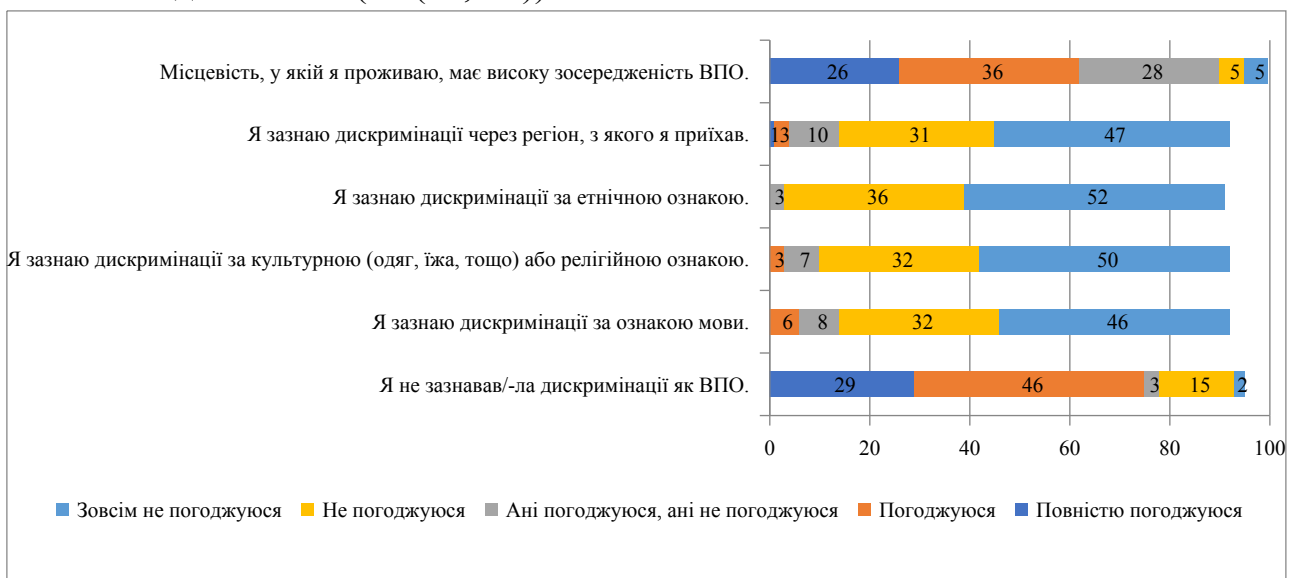

Рис. 14 Дискримінаційні прояви по відношенню до респондентів

Частина III. Захист і мотивація до повернення

1. Серед умов для повернення на попереднє місце проживання респонденти вказали на таке:

82 (73,9%) – відсутність загрози;

79 (71,2%) – наявність житла;

54 (48,6%) – виплати компенсацій за матеріальні, моральні та фізичні збитки.

2. Більшість із них вважають, що ключову роль у підтримці ВПО повинна відігравати держава (90 осіб або 81,1%). На необхідність прийняття та реалізації окремої програми адаптації ВПО вказують 79 опитаних (71,2%).

3. Стосовно розподілу допомоги ВПО у залежності від їхнього фактичного стану втрат (зруйноване/уціліле житло/майно; період окупації; втрати членів родини тощо) респонденти не виказують спільної думки, а їх відповіді стосовно підтримки такого підходу, чи його не підтримки, чи нейтральності, розподілилися фактично порівну.

4. 62 респонденти (55,9%) виразили готовність використати нові навички після повернення додому.

5. Респонденти здійснили оцінювання результатів їхньої (як ВПО) підтримки з боку ключових стейкхолдерів (за 10-бальною шкалою):

Держава – 5,7;

Регіональна влада – 5,5;

Громадські організації – 7,0.

Висновки:

- Найважливішою умовою повернення додому є відсутність загрози війни та наявність житла.
- Інші важливі фактори – виплати компенсацій, можливість працевлаштування за фахом, доступна соціально-побутова та транспортна інфраструктури.
- Тільки 6 із опитаних 111 респондентів заявили, що не планують повертатися за жодних обставин.
- Опитані ВПО вважають, що саме держава та в меншій мірі регіональна влада повинні забезпечити основну їх підтримку.
- Більшість респондентів підтримують ідею створення та реалізації окремої державної програми адаптації ВПО.

- Понад половина респондентів планує використати здобуті в новому регіоні знання, уміння та навички після свого повернення на малу Батьківщину.
- Найвищу оцінку (від респондентів) рівня підтримки отримали громадські організації, що свідчить про їхню важливу роль у процесі інтеграції ВПО до регіону переміщення.

II. Результати соціологічного опитування ВПО працездатного віку в Запорізькій області

Частина I. Особистісна та мотиваційна інформація

• Абсолютна більшість опитаних (29 із 31) є вимушено переміщеними з території самої Запорізької області, що свідчить про наявність переважаючого внутрішнього регіонального переміщення.

• Найбільше респондентів перебувають у віковій категорії 45–54 роки (12 осіб або 38,7%), що вказує на вищу активність серед працівників старших вікових категорій.

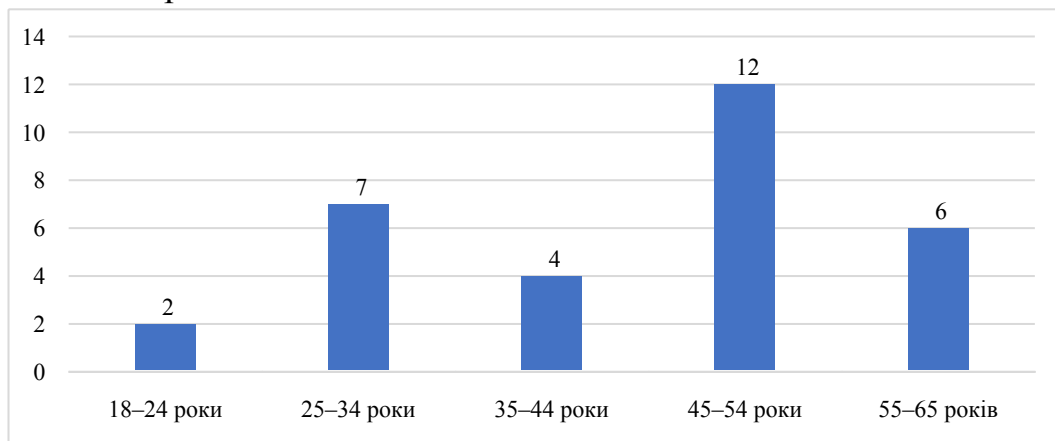

Рис. 1 Вікова структура респондентів

• 26 (83,9%) із 31 респондента мають офіційний статус ВПО, решта – або без нього, або не відповіли.

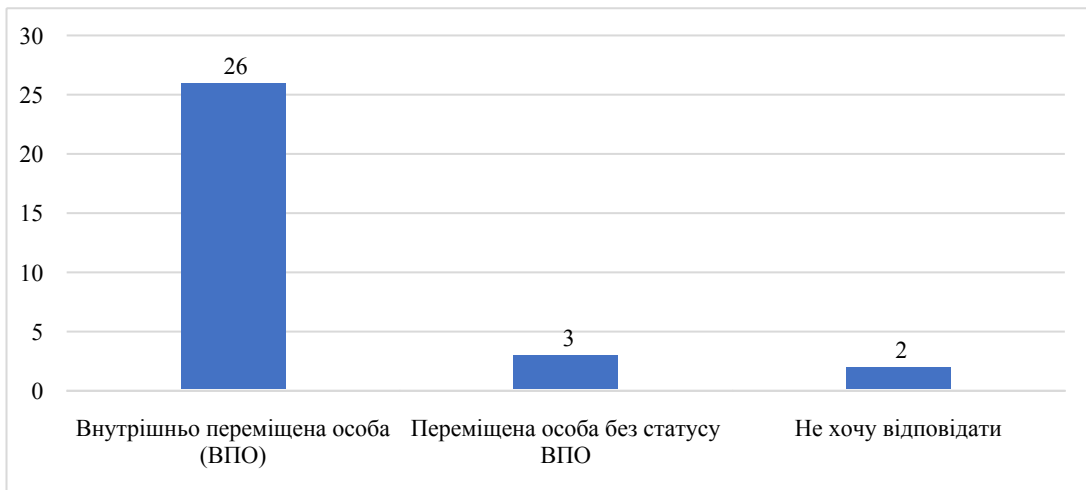

Рис. 2 Статусність респондентів

• 24 особи (77,4%) повідомили, що мають право працювати без юридичних перешкод.

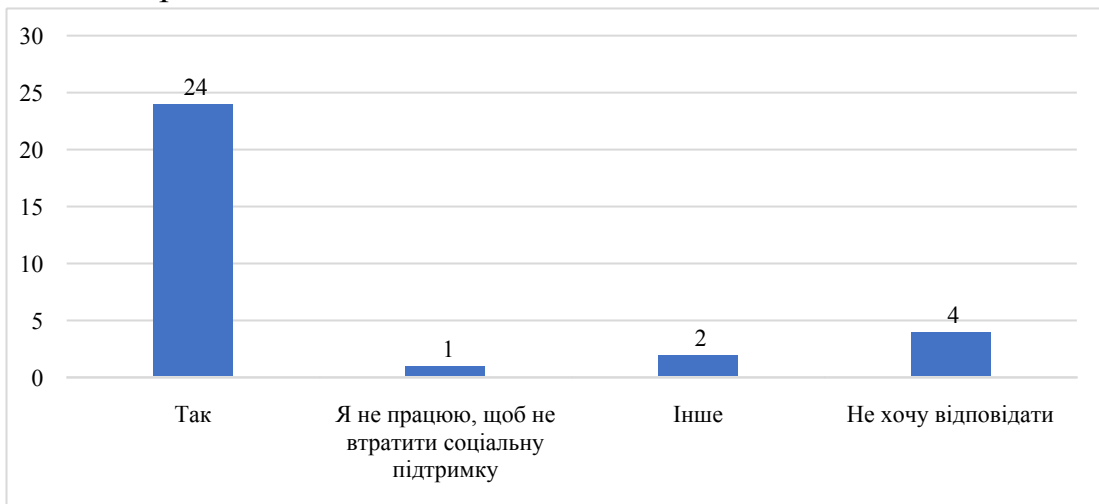

Рис. 3 Доступність до працевлаштування

• 18 опитаних (58,1%) працюють офіційно, 7 (22,6 %) — неофіційно, одна особа отримує допомогу та не працює.

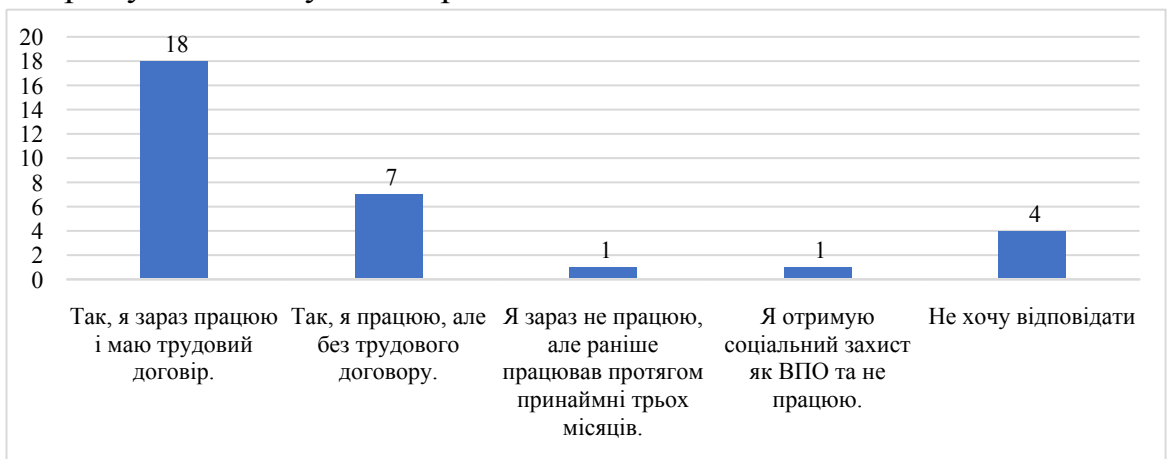

Рис.4 Форма зайнятості за статусом

- 27 осіб (87,1%) перебувають у статусі ВПО від 1 до 3 років.

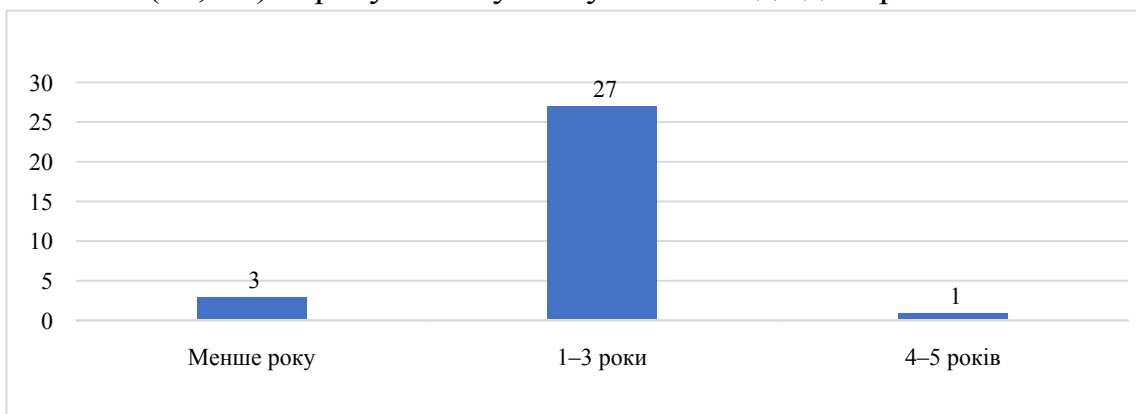

Рис. 5 Термін перебування у статусі ВПО

- Серед респондентів переважають жінки (23 особи або 74,2%).

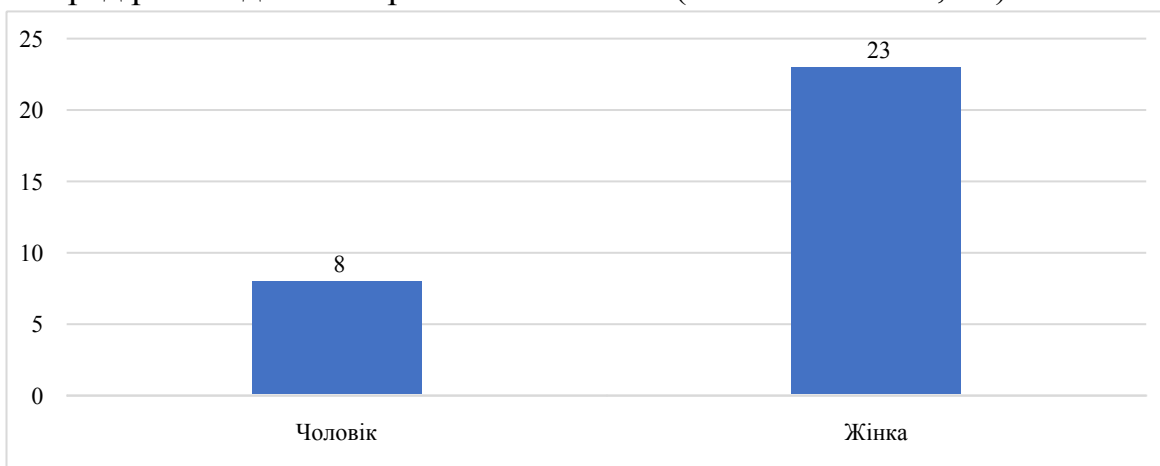

Рис. 6 Статева структура респондентів

- У більшості респондентів є діти (11 мають одну дитину, 12 – двох дітей), тобто домогосподарства не є одноманітними.
- Лише одна особа зазначила, що відвідує домівку час від часу — це свідчить про сильний розрив із попереднім місцем проживання.
- Додатковими причинами переміщення ВПО виступають сімейні обставини, працевлаштування, отримання освіти.
- Рівень освіти серед опитаних достатньо високий: 11 осіб (35,5%) мають вищу освіту, 7 (22,6%) – професійну (професійно-технічну).

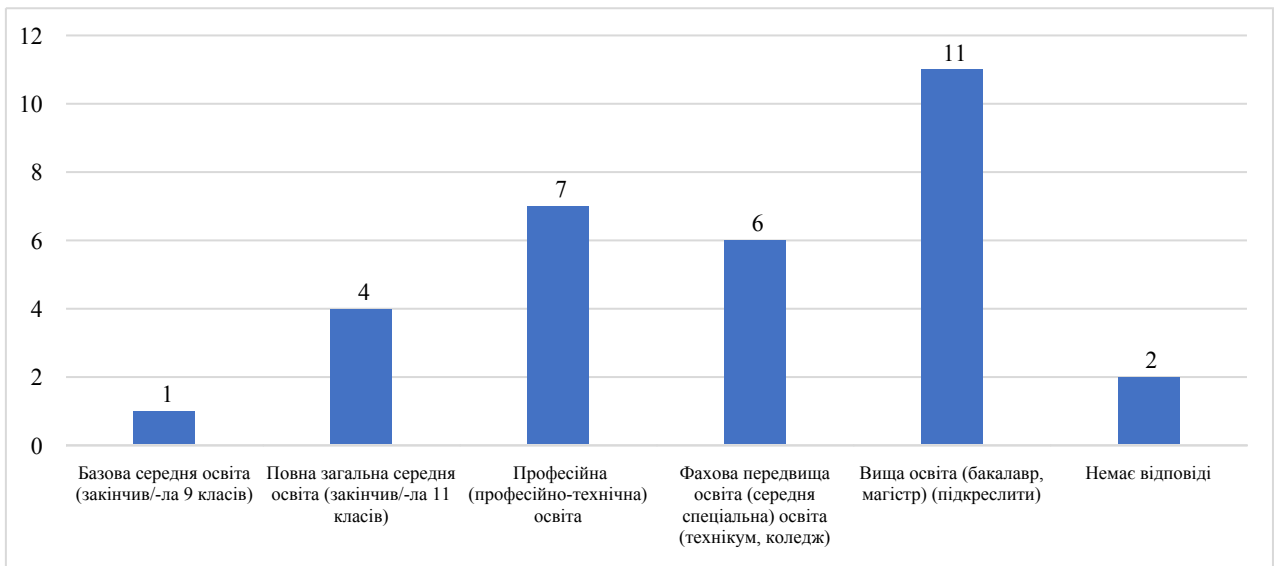

Рис. 7 Рівень освіти опитаних

• 13 осіб (41,9%) здобували освіту у Запорізькій області після переміщення, 18 (58,1%) – додатково не навчалися.

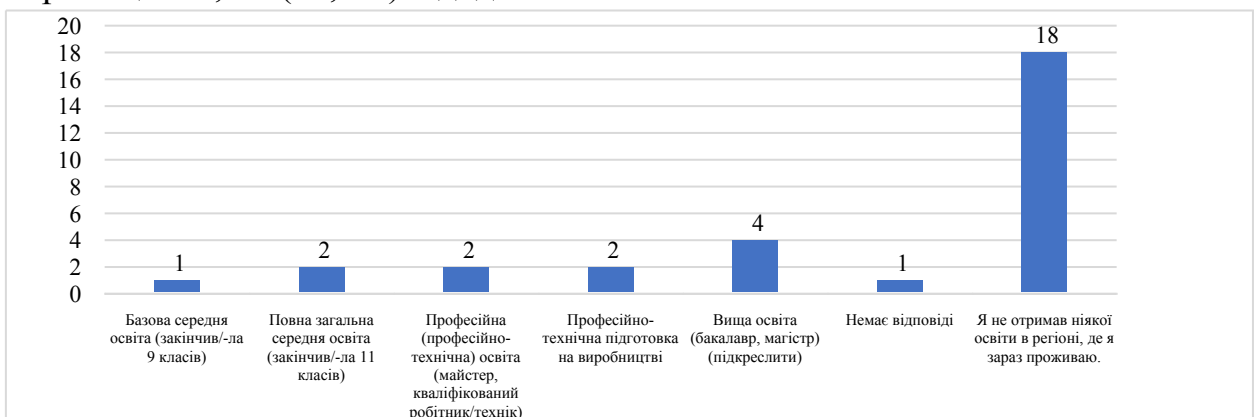

Рис. 8 Охоплення навчанням після переміщення

• Найчастіше згадуваними респондентами притаманними їм галузями знань були: інженерія (8 осіб), освіта (8), бізнес/право (5).

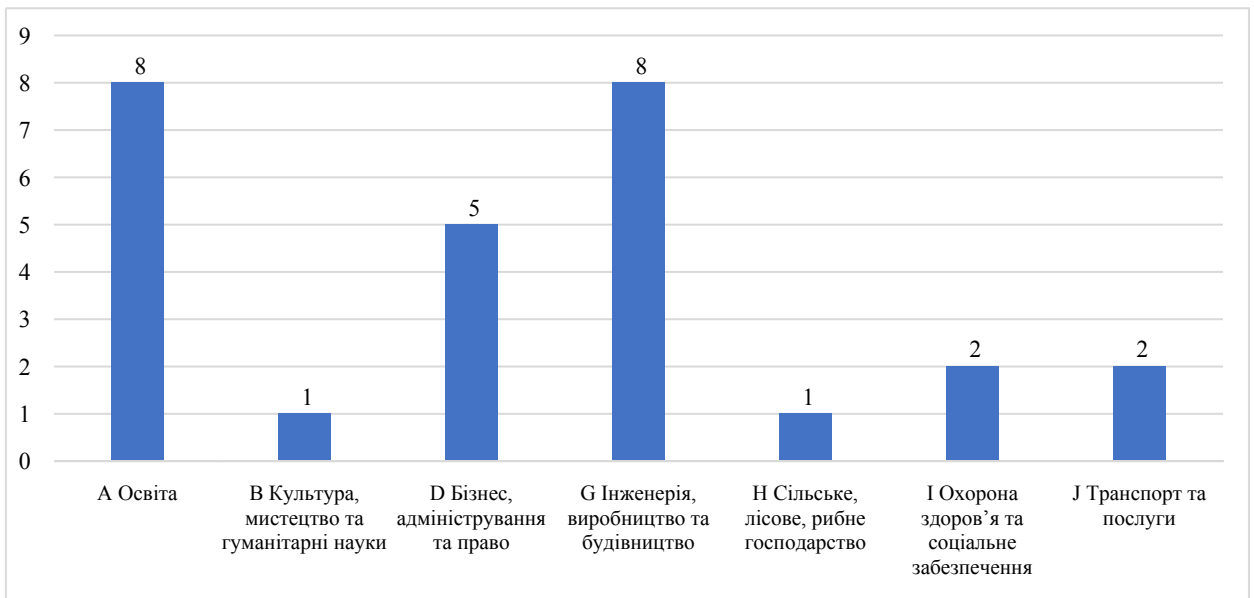

Рис. 9 Розподіл респондентів за галузями знань, за якими вони отримували післяшкільну освіту

- У 21 респондента диплом з тимчасово окупованих територій визнається повністю.

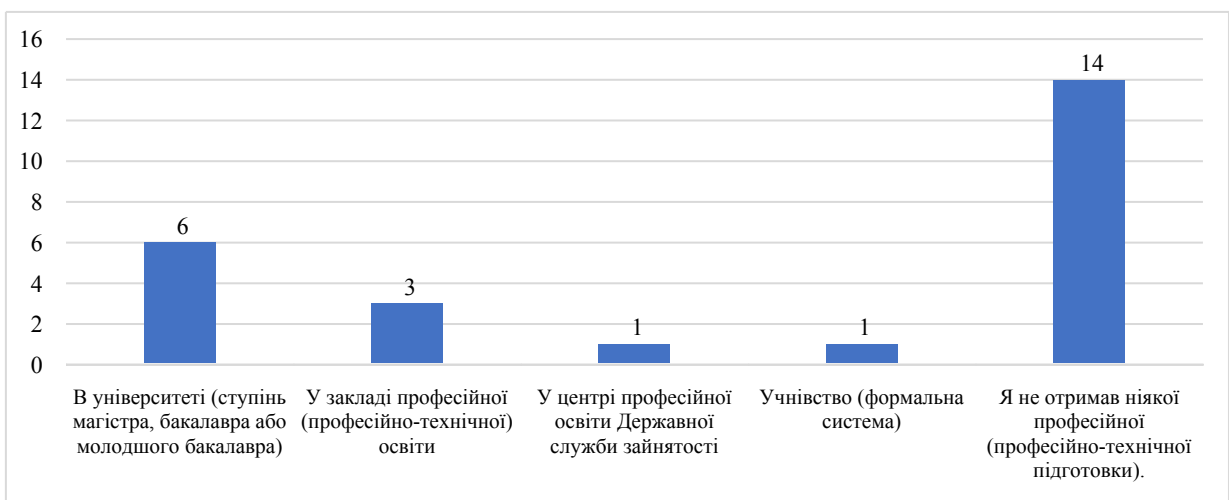

Рис. 10 Розподіл респондентів за типами провайдерів освітніх послуг

Таким чином, респонденти мають переважно середній або старший за середній працездатний вік, з домінуванням жінок. Профіль характеризується середнім спеціальним або вищим освітнім рівнем, переважанням досвіду в галузях освіти, інженерії та права. Більшість з них інтегровані в нове середовище, не повертаються додому, мають родини та дітей.

Частина II. Зайнятість, умови праці та адаптація

- Лише 6 респондентів (19,4%) після переміщення отримали чітко визначену професійну кваліфікацію в університеті, ще 3 (9,7%) – у ЗП(ПТ)О.

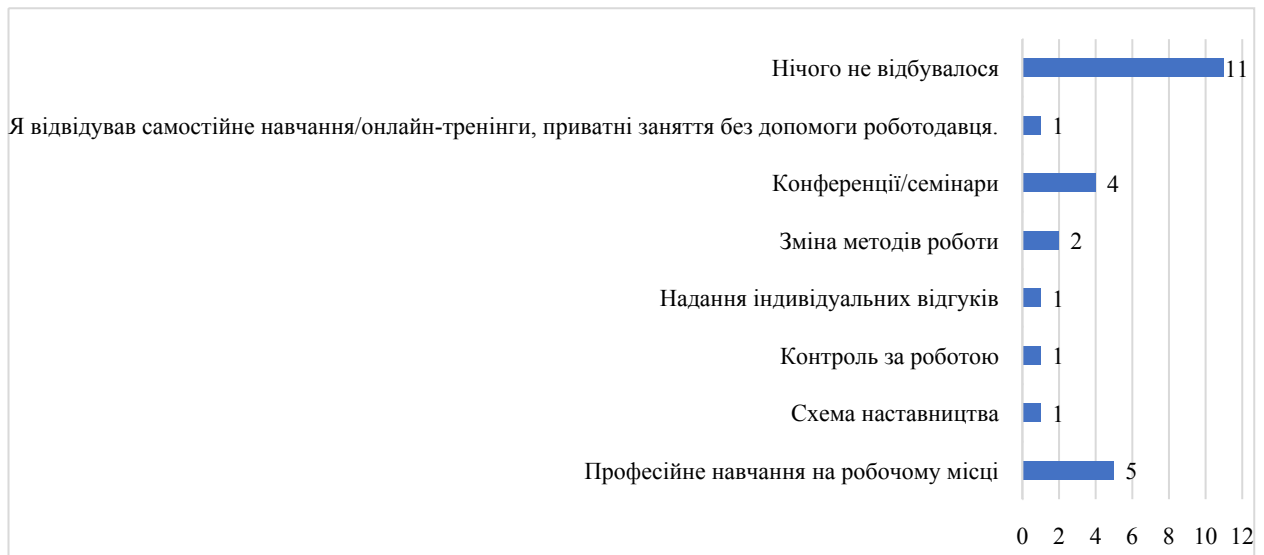

Рис. 11 Розподіл респондентів за напрямами підготовки за професійними кваліфікаціями

- Заходи з боку роботодавців, направлені на професійну адаптацію, реабілітацію та підвищення кваліфікації ВПО проводяться вкрай слабо: лише 5 з 26 респондентів (19,2%) проходили навчання на робочому місці, 10 опитаних (38,5%) вказали на інші форми залучення, а 11 (42,3%) – зазначили, що їм нічого не пропонувалося.

- Найбільш поширені серед респондентів професії: педагоги (6), будівельники (4), професії та посади медичного та технічного спрямування (5).

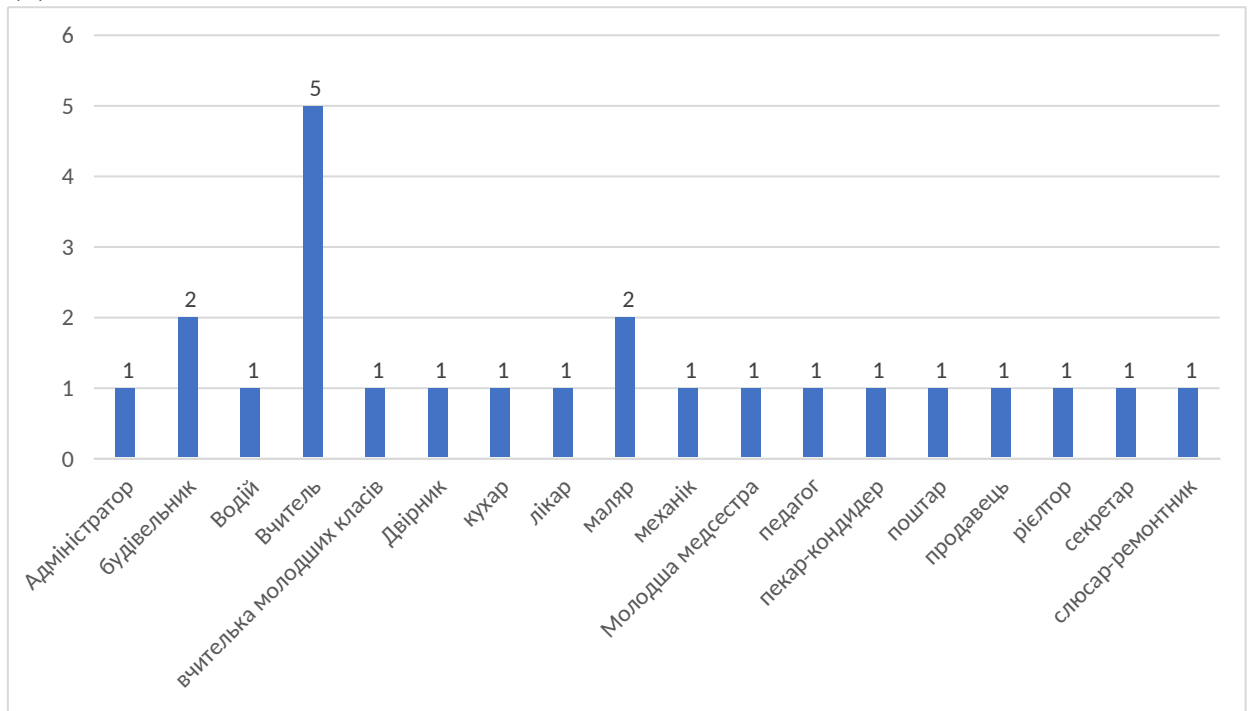

Рис. 12 Професійний розподіл зайнятих опитуваних

• За типом підприємства, на якому зараз працюють ВПО, 14 зайнято у приватних суб'єктах господарювання, 11 – у державному.

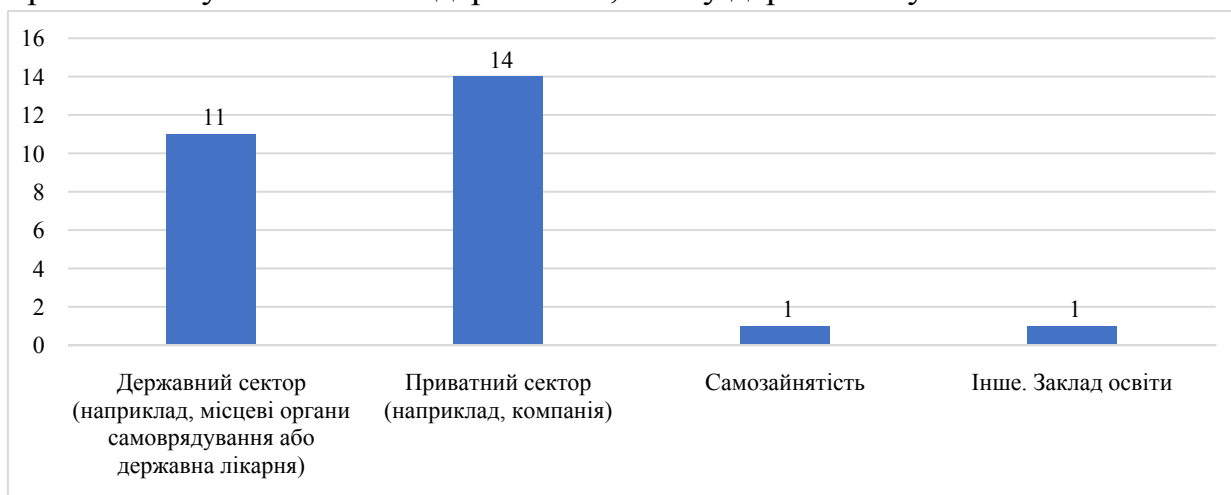

Рис. 13 Розподіл зайнятих респондентів за типом суб'єктів господарювання

• Респонденти за теперішніми для них видами економічної діяльності розподіляються наступним чином: освіта (10), будівництво (5), фінансова та страхова діяльність (3), охорона здоров'я, адміністративні послуги та переробна промисловість (по 2).

Рис. 14 Приналежність зайнятих опитаних до видів економічної діяльності

- Після переміщення 17 (54,8%) опитаних працюють на своїй посаді (робочому місці) від 1 до 2 років, 6 (19,4%) — менше року.

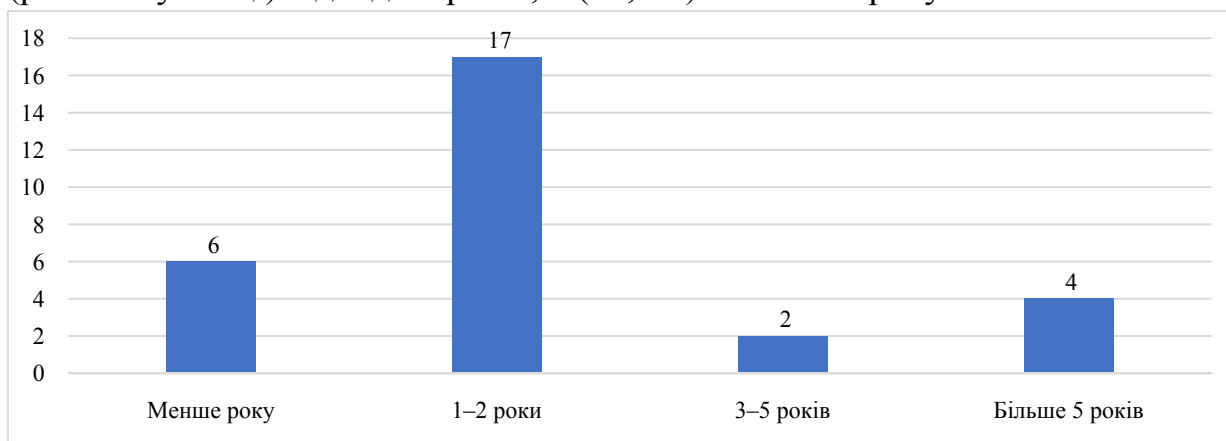

Рис. 15 Термін перебування на посаді (робочому місці) після переміщення

- 15 респондентів (48,4%) працювали лише в одній організації за останні 5 років, 9 (29,0%) — у двох.
- 24 особи (77,4%) не змінювали професію після переміщення.
- 15 ВПО (48,4%) працюють офіційно з постійним договором, 12 (38,7%) — без договору, 23 — протягом повного та 4 — неповного робочого дня.
- Переважна більшість опитаних працює у середніх компаніях (10–250 осіб).
- Роботу після переїзду шукали 22 особи; найбільш ефективним у пошуку роботи були оголошення та інформація від знайомих.

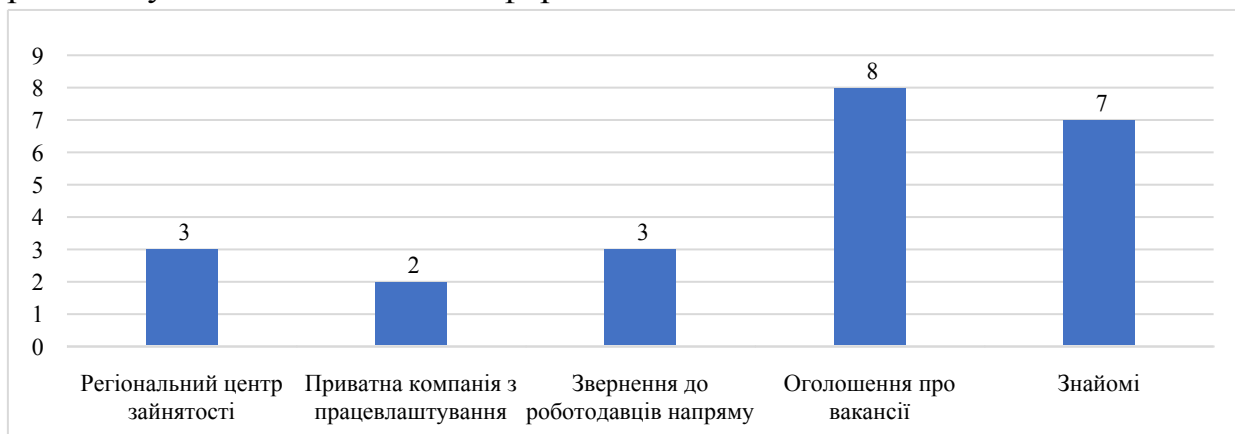

Рис. 16 Напрями та провайдери працевлаштування опитаних ВПО

- 15 осіб задоволені роботою, а 4 — дуже задоволені.

Таким чином, опитані ВПО мають стабільне працевлаштування, переважно в галузях освіти, будівництва, фінансової та страхової діяльності. Проте велика частка з них працює без договорів, що вказує на ризики зайнятості. Також звертає на себе увагу низька участь роботодавців в

професійній адаптації ВПО. Пошук роботи ними здійснювався переважно через самостійні джерела.

Частина II. Справедливість та соціально-трудові відносини

• Лише 10 осіб (32,3%) вважають свою зарплату справедливою; 18 (58,1%) – сумніваються в цьому або незадоволені.

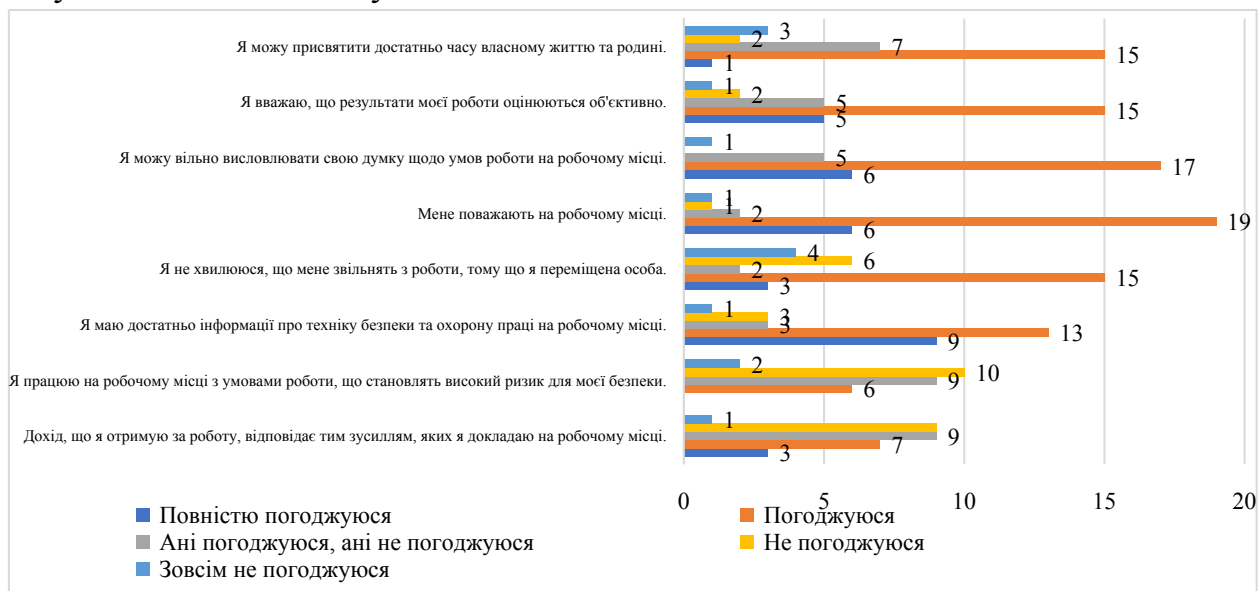

Рис. 17 Справедливість на роботі

• Умови безпеки на роботі викликають занепокоєння у частини респондентів та як наслідок 10 з опитаних (32,3%) не погоджуються з тим, що умови праці є безпечними.

• Позитивно оцінюють рівень інформування про охорону праці 22 особи (71,0%).

• 18 респондентів (58,1%) не відчувають страху втрати роботи через статус ВПО, але 10 (32,3%) – мають такі побоювання.

• Більшість респондентів (25 відповідей) заявили про повагу на роботі, свободу висловлювання (23) та об'єктивну оцінку (20).

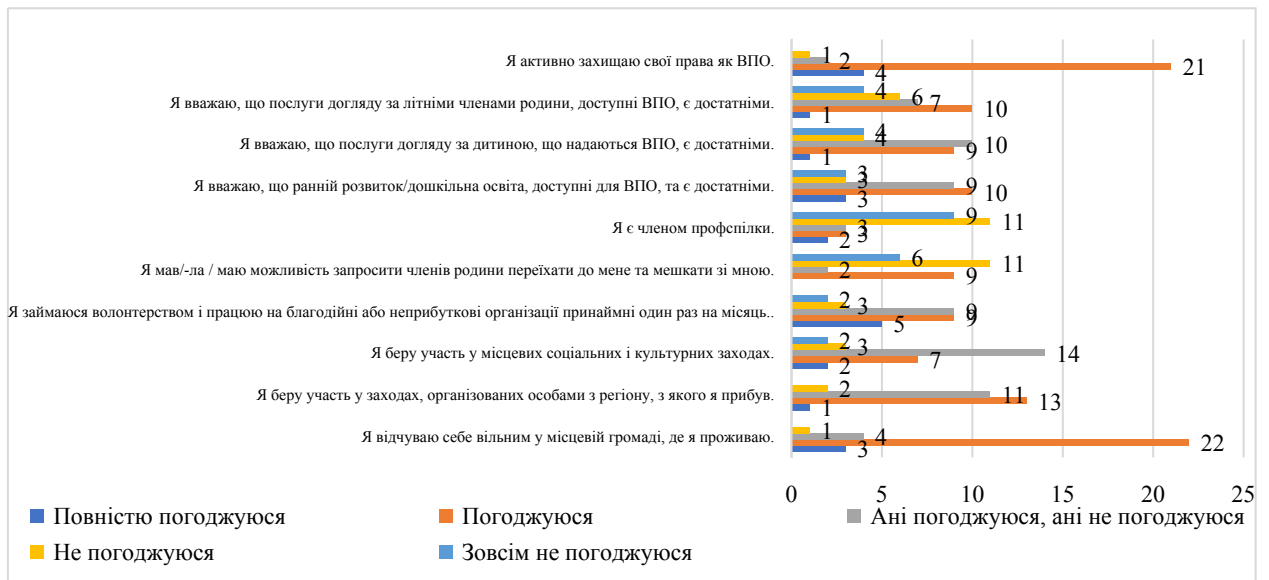

Рис. 18 Участь у соціальному житті та громадянські права

- Баланс "робота-життя" позитивно оцінює тільки половина респондентів.
- Відчуття свободи у громаді має 25 осіб.
- Лише третина респондентів бере участь у соціальних чи культурних заходах, а профспілкова їх участь вкрай низька (5).
- Соціальні послуги для дітей та літніх людей респонденти оцінюються критично: переважна більшість з них сумнівається в їхній якості або в цілому не задоволена.
 - Рівень дискримінації опитаних як ВПО вкрай низький (25 осіб (80,6%) її не зазнавали). Поряд з цим найбільш поширеною 25 респондентами (80,6%) визнана дискримінація за мовною, культурною та етнічною ознаками.

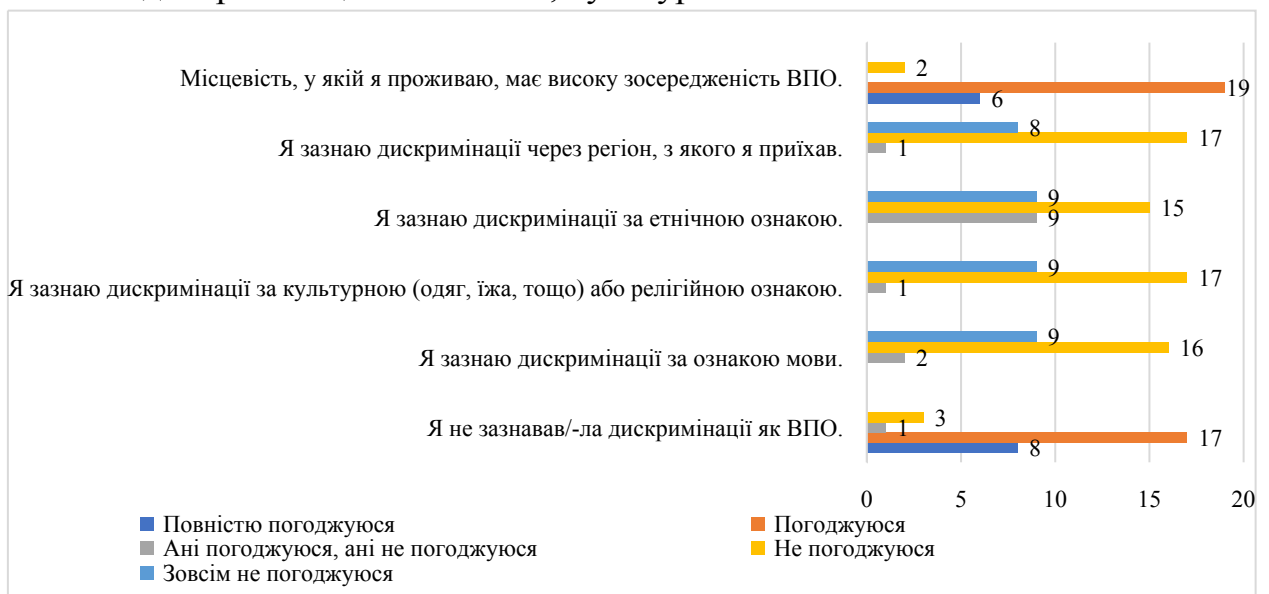

Рис. 19 Дискримінація ВПО

- 25 осіб вважають, що у місцевості проживання багато інших ВПО.

Частина III. Намір повернення, потреби і підтримка

- 29 респондентів (93,5%) готові повернутися додому за умови відсутності загроз і наявності житла.

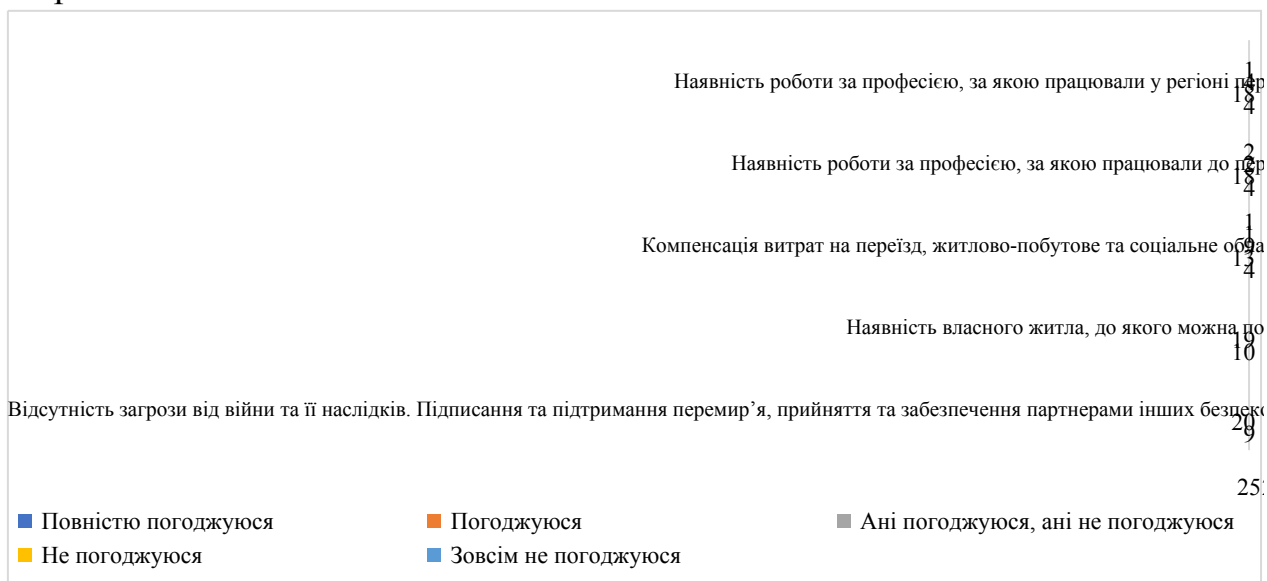

Рис. 20 Мотивація ВПО та їхні вимоги стосовно повернення до попереднього місця проживання

- Понад 20 осіб також очікують працевлаштування за професією та компенсацію витрат.
- Підтримку для ВПО на їхню думку мають забезпечити державні (26 згадувань) та регіональні органи влади (25 згадувань).
- Діяльність громадських організацій згадується досить позитивно (19).

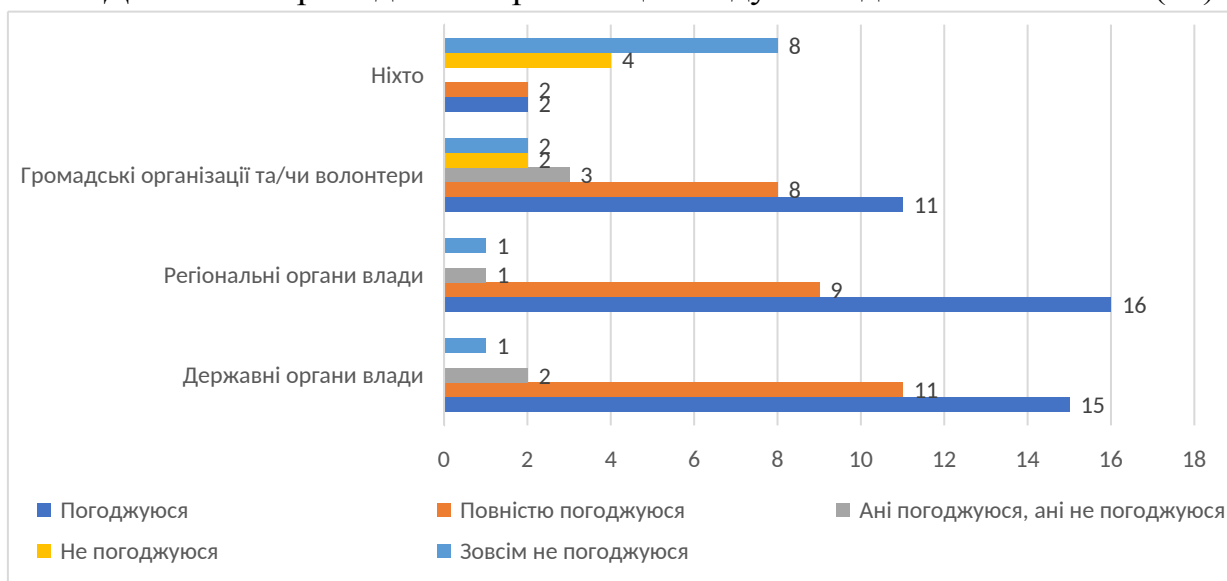

Рис. 21 Бачення респондентами напрямів діяльності ключових стейкхолдерів

- 26 респондентів (83,9%) підтримують необхідність окремої державної програми підтримки.

- 21 респондент (67,7%) планує використати нові знання після його повернення.

- Загальна оцінка респондентами підтримки ВПО в регіоні їхнього переміщення (за 10-ти бальною шкалою) — 5,87. Найвищий бал мають громадські організації — 8,4, тоді як державні й регіональні влади — по 5,2.

Таким чином, хоча соціальна інтеграція респондентів-ВПО відносно позитивна, їхня участь у профільних заходах досить низька, а задоволення послугами — досить низьке. Спостерігається високий рівень довіри до профільних громадських організацій та запит на державну програму адаптації. Повернення більшості опитаних можливе лише за умов гарантій безпеки та відновлення/надання житла.

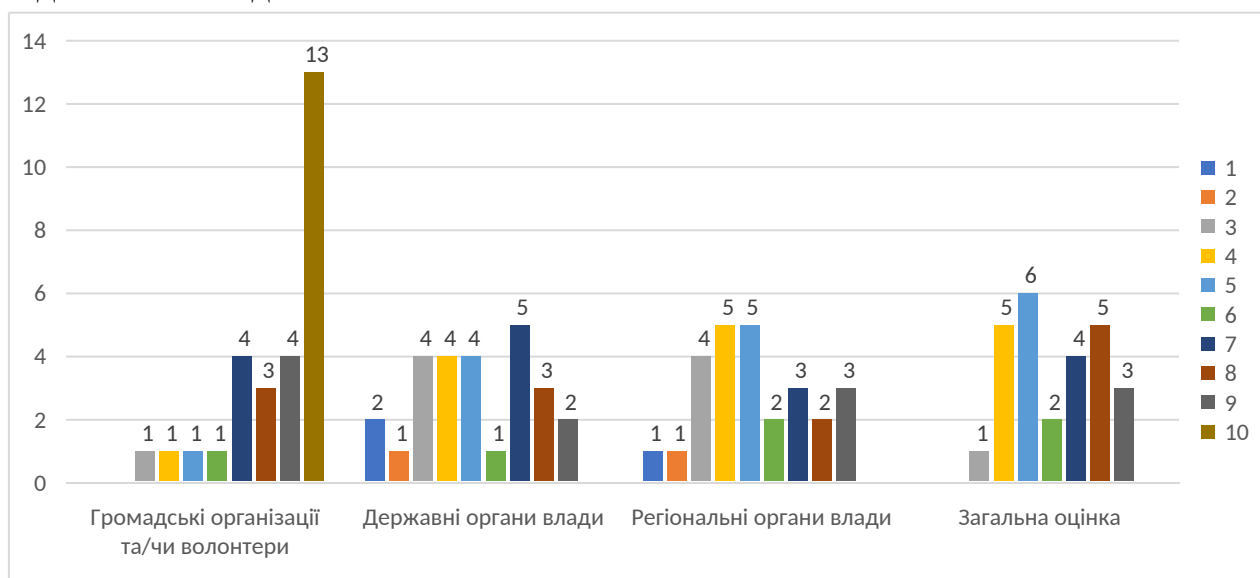

Рис. 22 Розподіл респондентів за рівнем оцінки діяльності ключових стейкхолдерів

III Результати соціологічного опитування ВПО у Івано-Франківській області

1. Загальні відомості

Опитування охопило 31 ВПО працездатного віку, які проживають в Івано-Франківській області. За статеві-віковою структурою серед респондентів переважають жінки (80,6%) та особи у найбільш працеактивному (35-44 років) віці (38,7%).

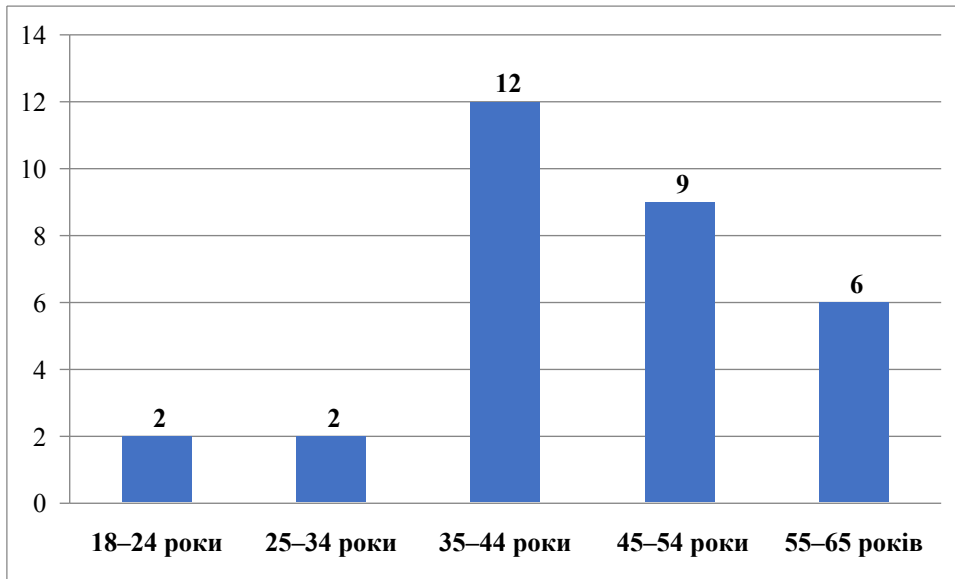

Рис. 1 Вікова структура респондентів

За сімейним станом опитувані були: одружені — 11 (35,5%), неодружені — 8 (25,8%), розлучені — 7 (22,6%), удови (удівці) — 4 (12,9%). 26 з них (83,9%) мають дітей, а 16 осіб (51,6%) мають 2 дитини. 21 респондент або 67,7% проживає з 1–2 іншими членами родини.

Респонденти переїхали здебільшого з Донецької (8 або 25,8%), Запорізької (8 або 25,8%), Луганської (5 або 16,1%), та Херсонської (4 або 12,9%) областей. Основна причина їхнього переміщення — бойові дії (15 осіб або 48,4%). Ніхто із опитаних ВПО не відвідує хоча б ненадовго свою малу Батьківщину.

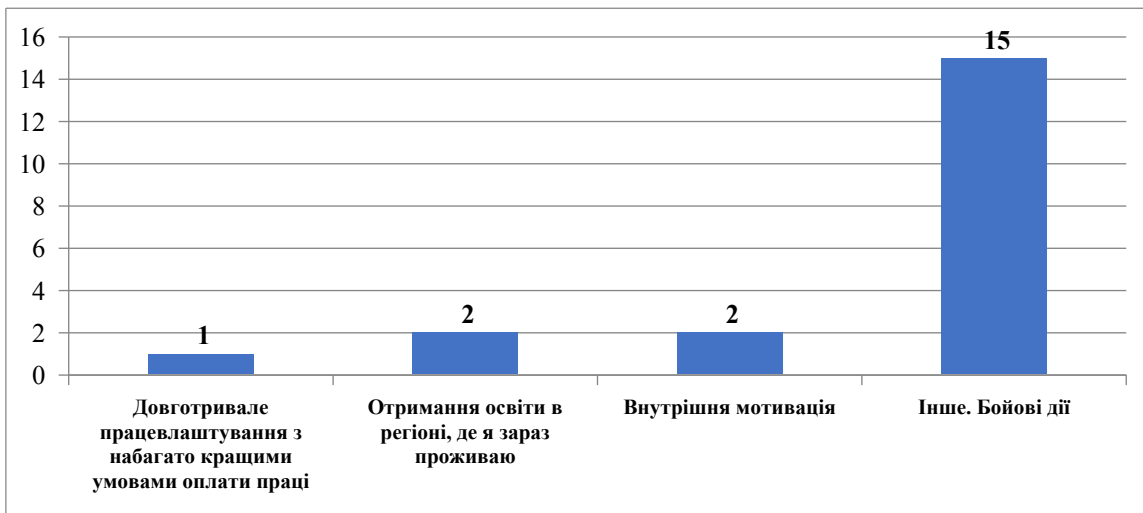

Рис.2 Основні причини переміщення респондентів

2. Юридичний статус ВПО і терміни перебування в регіоні переміщення

Усі опитані без виключень мають офіційний статус ВПО. Переважна більшість з них (24 особи або 77,4%) перебуває на Івано-Франківщині від 1 до 3 років. 18 респондентів (58,1%) можуть безперешкодно працювати із статусом ВПО, а 5 – не працевлаштовуються через страх/побоювання втратити соціальну підтримку.

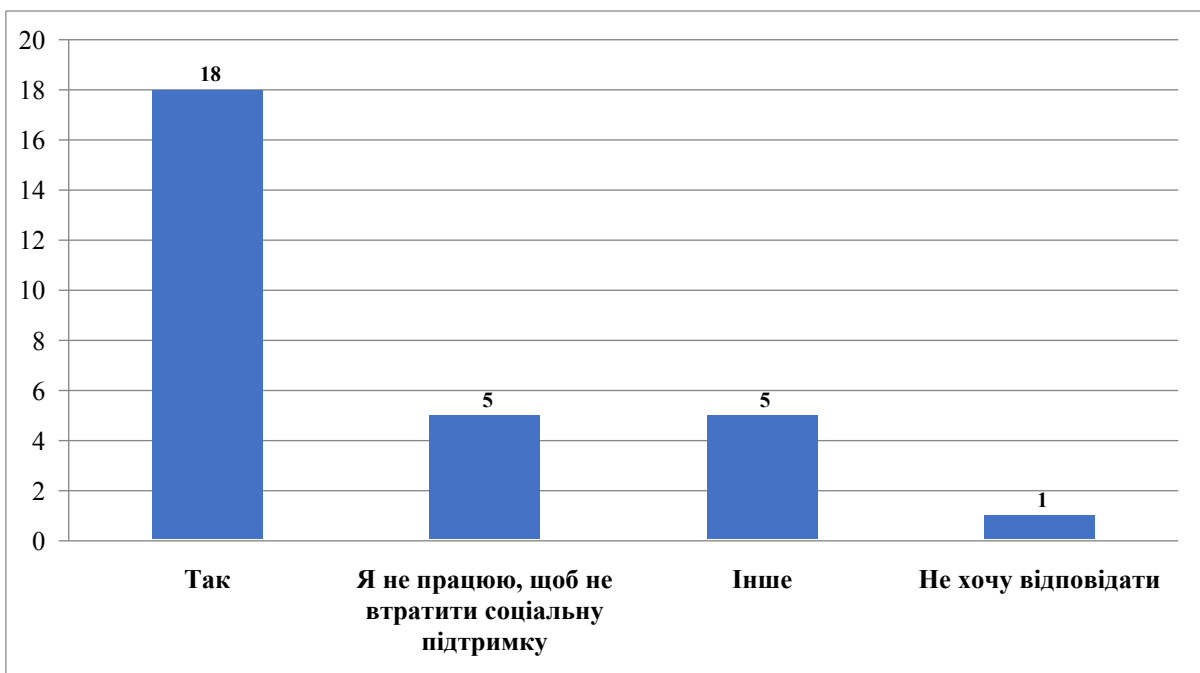

Рис. 3 Доступ до працевлаштування як ВПО

3. Працевлаштування і умови роботи

Серед респондентів спостерігається досить низький рівень зайнятості, який складає лише 38,7% (12 осіб). З них 11 опитаних працюють за трудовим договором. Незайняті опитані вказують або на свій статус безробітного, або

на тимчасове отримання соціальної допомоги, що можливо тільки за наявного низького доходу а члена домогосподарства.

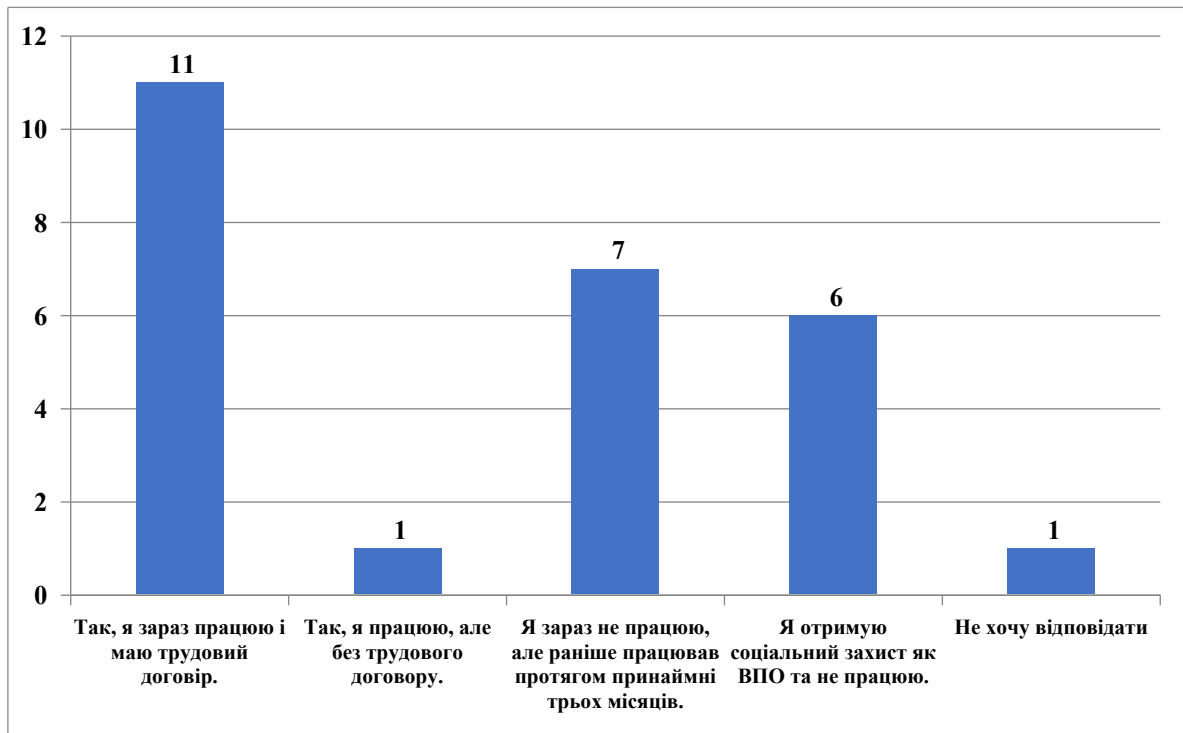

Рис. 4 Зайнятість та незайнятість респондентів

Основні професії, за якими зайняті опитані ВПО: учитель, соціальний працівник, інженер, юрист, пекар, прибиральниця, кондитер. У приватному та державному секторі на умовах повного робочого дня працює по 6 осіб. 10 працюючих респондентів (83,3% від числа зайнятих) задоволені роботою.

4. Освіта і професійна кваліфікація

За рівнем післяшкільної спеціальної освіти респонденти розподілилися наступним чином: вища освіта — 10 осіб або 32,3%, фахова передвища або професійна (професійно-технічна) освіта — 12 осіб або 38,5%.

У новому регіоні проживання 9 осіб (29,0%) здобували нові освітні та/чи професійні кваліфікації, що є досить високим показником для цієї категорії громадян.

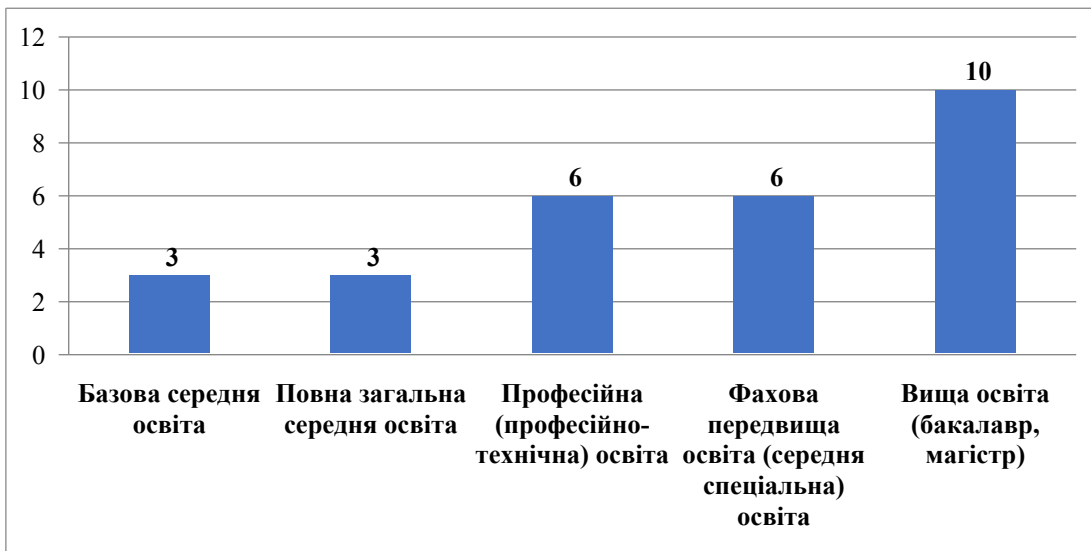

Рис. 5 Рівень освіти респондентів

Респонденти отримували раніше кваліфікації, як правило, за такими галузями знань: освіта, інженерія, соціальні науки, право, охорона здоров'я. 17 опитаних власників дипломів закладів освіти з тимчасово окупованих територій (54,8%) зазначили, що ці кваліфікації визнаються в регіоні у повному обсязі та без ніяких проблем. На наявність проблем з цього питання вказало 6 опитаних (19,4%).

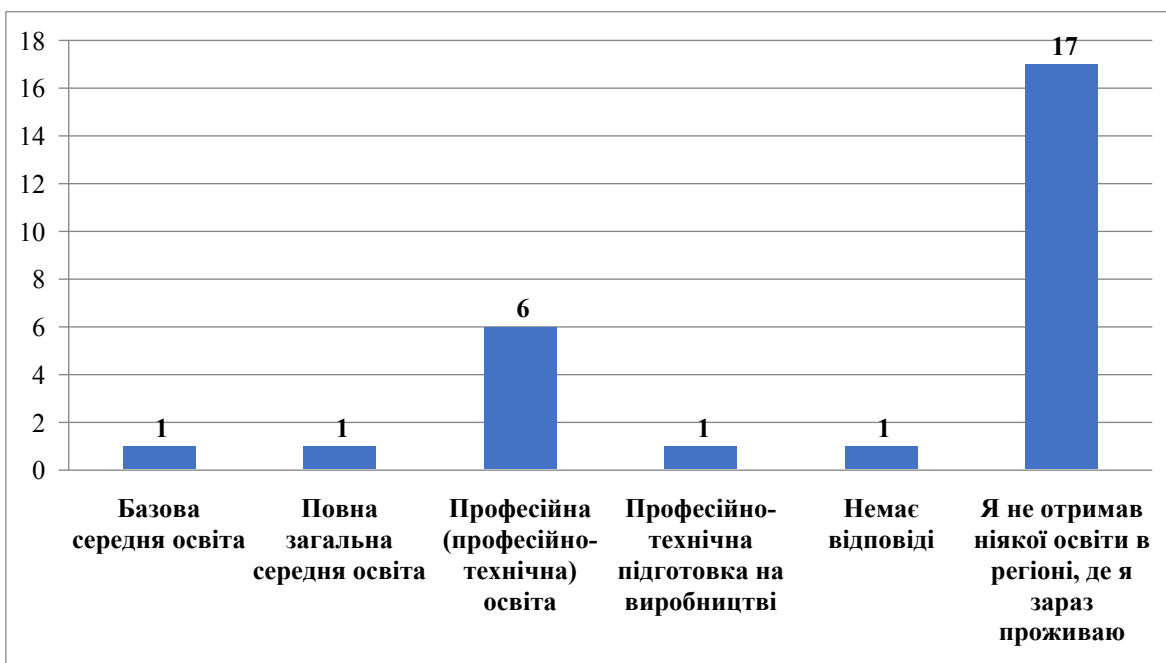

Рис. 6 Отримання нових кваліфікацій респондентами у новому регіоні проживання

5. Адаптаційні заходи та підтримка роботодавців

За результатами анкетування тільки один із 12 зайнятих респондентів зазначив, що проходив навчання на робочому місці за сприяння роботодавця.

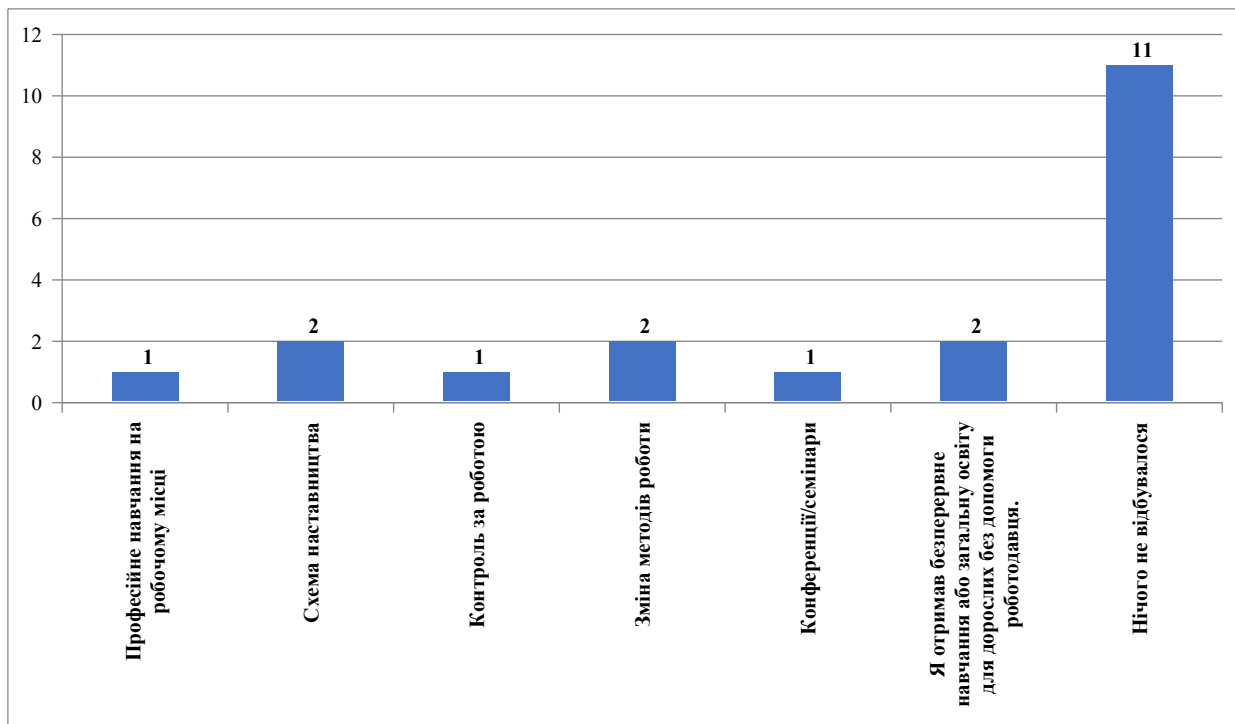

Рис. 7 Охоплення професійно-адаптаційними заходами зайнятих респондентів

На решту напрямків професійного зростання та /чи адаптації опитувані вказували також в одиничних випадках, що свідчить про низьку активність роботодавців стосовно професійного розвитку персоналу.

6. Інтеграція у громаду, соціальна активність, оцінка умов життя та дискримінаційних проявів

Переважає більшість опитаних почуваються вільно в громаді (23 особи або 74,2%). Половина з них (та більше) приймає участь у місцевих заходах та автентичних заходах переселенців (51,6% та 61,3% відповідно). Волонтерством активно займаються 11 осіб або 35,5%. На членство у професійних спілках вказало лише 3 опитаних.

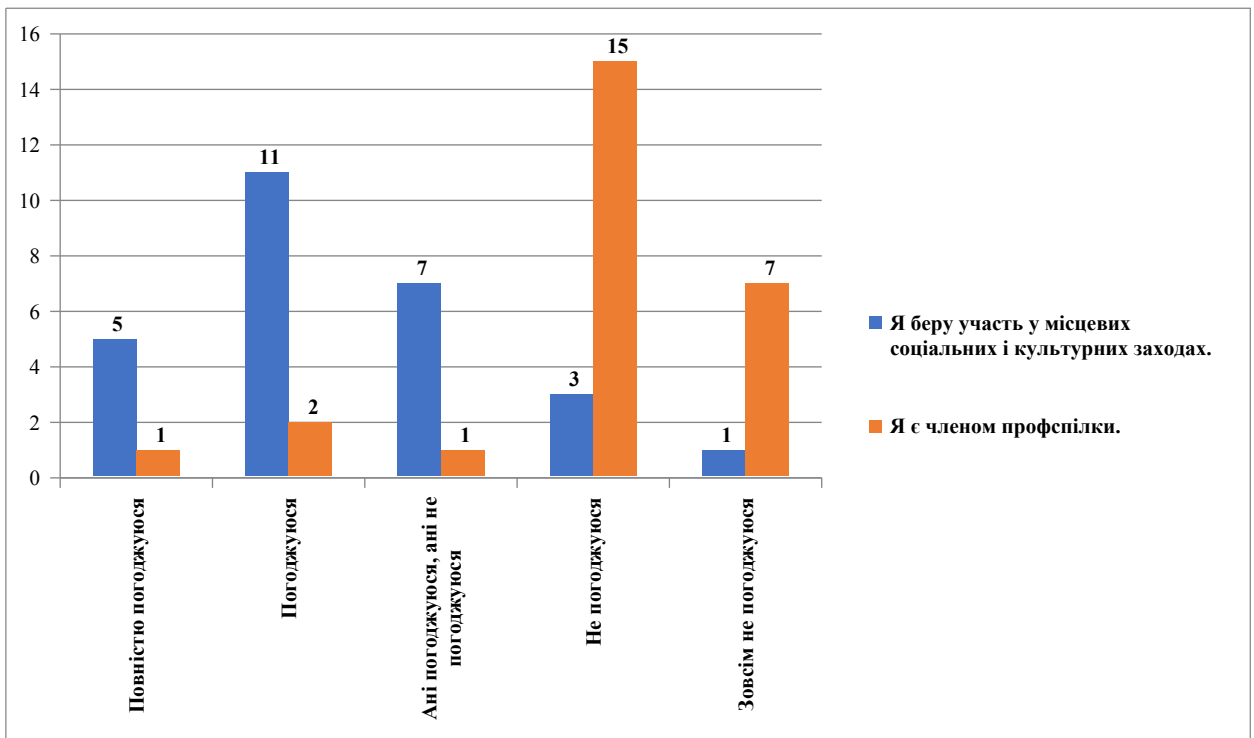

Рис. 8 Соціальна активність респондентів

Послуги для дітей ВПО в сфері дошкілля вважають задовільними 17 осіб (54,8%), тоді як послугам з догляду за літніми людьми дається вкрай низька оцінка (лише 5 респондентів або 16,1% дають позитивні оцінки). 22 особи (71,0%) не зазнавали дискримінації як ВПО. Окремі респонденти вказували на незначні прояви дискримінації за мовною ознакою, але в незначній мірі.

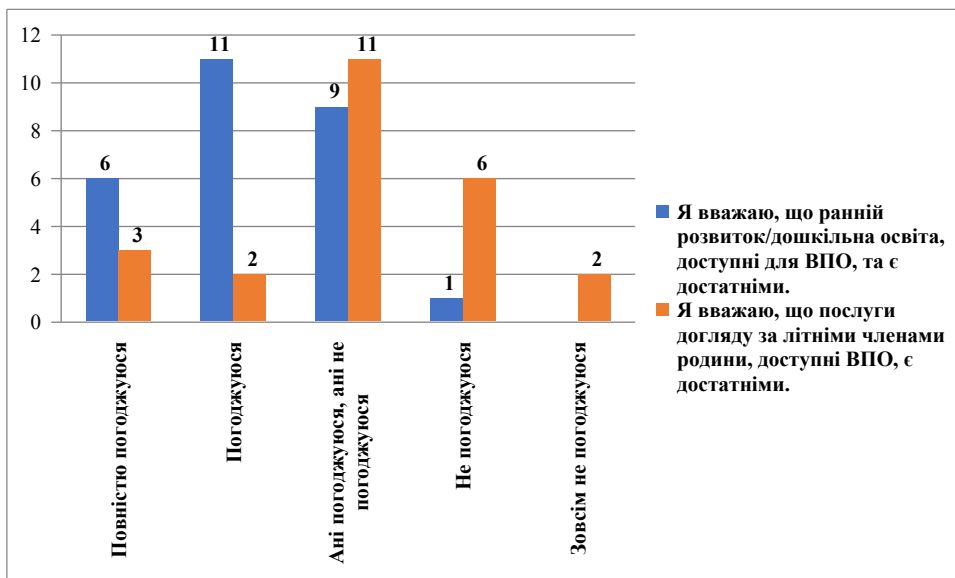

Рис. 9 Оцінювання респондентами окремих соціальних послуг

7. Мотивація до повернення

23 особи (74,2%) планують повернутися додому за умови відсутності небезпеки, що є дуже високим показником у порівнянні з опитаними ВПО з інших регіонів країни. Серед інших важливих умов для повернення респонденти виділяють потребу в прийнятному житлі (21 особа або 67,7%), державні компенсації понесених втрат та витрат (15 осіб або 48,4%), наявність роботи (13 осіб або 41,9%). 22 респонденти (71,0%) вважає за необхідне ухвалення спеціальної державної програми для ВПО. Переважна більшість витрат та відповідальності за підтримку на думку 20 опитаних (64,5%) повинна покладатися саме на державу.

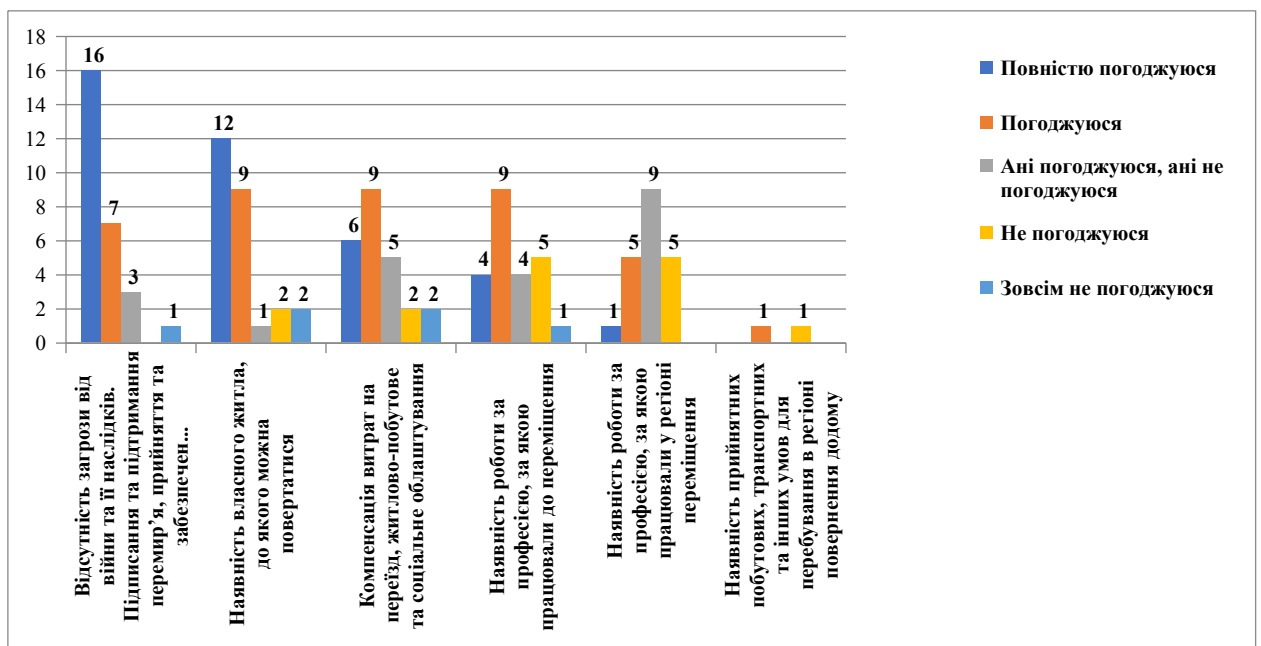

Рис. 10 Мотиваційні чинники респондентів до можливого повернення додому

17 респондентів (54,8%) планують використовувати нові знання та навички після повернення додому.

8. Оцінювання респондентами результатів роботи з підтримки ВПО ключовими стейкхолдерами

Усі респонденти прийняли участь у цьому оцінюванні результатів діяльності ключових стейкхолдерів (за 10-ти бальною шкалою).

Загальний рівень оцінки склав 7,3 бали. Середні показники оцінювання конкретної заінтересованої/відповідальної сторони мали такий вигляд:

- держава — 6,5;
- органи регіональної та місцевої влади — 7,1;

- громадські організації — 8,3.

Висновки:

1. **Гендерно-вікова структура** засвідчує переважання жінок серед опитаних (80,6%) та високу частку осіб середнього віку (35–54 роки), що свідчить про високий потенціал для активного залучення в економічну сферу.
2. **Професійно-освітній рівень** більшості ВПО відповідає вимогам сучасного ринку праці: майже третина з них мають вищу освіту, а ще понад третина — професійну (професійно-технічну) або фахову передвищу освіту.
3. **Слабка участь у формальному секторі:** більша частина опитаних або не працює, або працює без трудового договору, що створює для них значні ризики соціальної незахищеності.
4. **Обмежена підтримка від роботодавців** та відсутність системної адаптації ВПО на робочих місцях свідчать про відсутність чи формальність програм інтеграції переміщених до трудових колективів.
5. **Соціальна інтеграція** ВПО на локальному рівні є помірною: участь у культурному житті та волонтерстві демонструє часткова, але не масова група опитаних.
6. **Дискримінація не є системною**, однак зафіксовано окремі випадки мовної та регіональної упередженості.
7. **Повернення додому** респонденти пов'язують із припиненням бойових дій, наявністю прийнятого житла та робочого місця — ці фактори критично важливі для їхнього повернення.
8. **Низька задоволеність державною підтримкою** (оцінка 6,5 бали) порівняно з громадськими організаціями (8,3 бали) вказує на потенціал громадянського сектора та нагальну потребу у вдосконаленні державної політики щодо ВПО.

IV Результати соціологічного опитування ВПО у місті Києві

Анкетуванням у столиці було охоплено 53 ВПО.

Частина I Загальна характеристика

Респондентами є мешканці м. Києва, які переїхали переважно з областей, що зазнали активних бойових дій — Донецької (34,6%), Луганської (19,2%), Херсонської (15,4%). Це підтверджує, що столиця є одним із ключових центрів прийому ВПО із зони високого ризику.

Віковий розподіл опитаних свідчить про домінування серед них груп середнього працездатного віку (35–44 роки — 40,4%, 45–54 роки — 28,8%, 25–34 роки — 17,3%), що свідчить про їхню високу професійну активність та потенціал до економічної інтеграції. За статтю серед опитаних переважають жінки (83,7%).

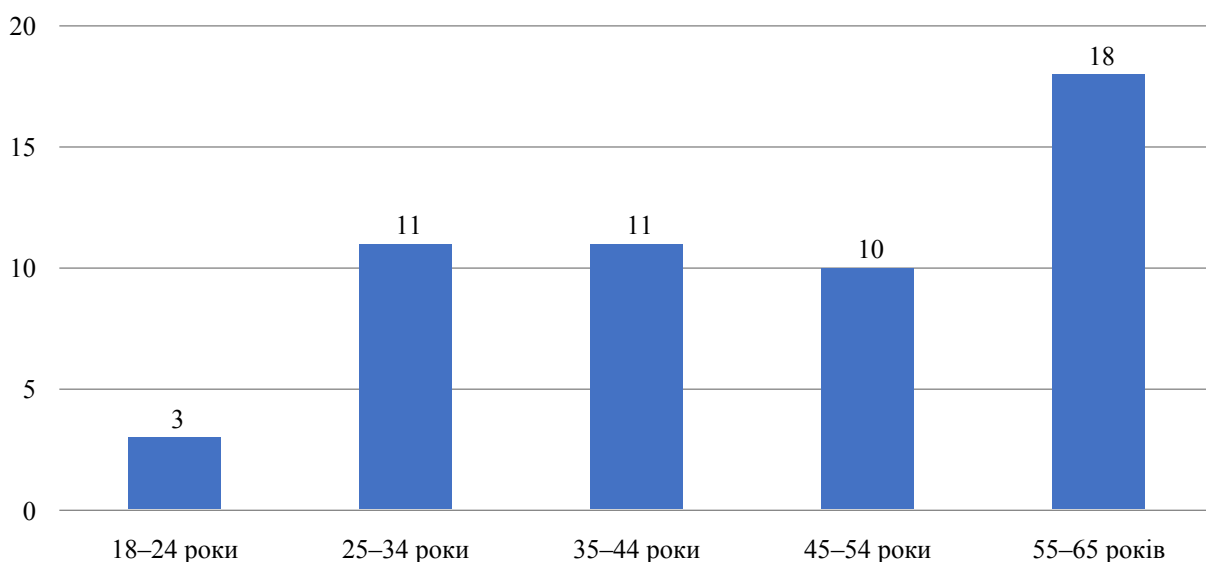

Рис. 1 Вікова структура респондентів

Юридичний статус ВПО мають 90,4% опитаних, що дає їм доступ до державної допомоги, соціальних гарантій та програм працевлаштування. Переважна більшість з них (80,8%) мають право на роботу без обмежень, хоча й 13,4% утримуються від офіційного працевлаштування через ризик втрати соціальної допомоги, що вказує на загальну проблему перетину соціальної підтримки та стимулів/мотивації до зайнятості.

За сімейною та соціальною структурами респонденти характеризуються наступним чином: одружені — 61,5%, неодружені — 19,2%, розлучені — 11,5%. 36,5% мають одну дитину, 28,8% — двох дітей, 28,8% — без дітей. 44,2% живуть у сім'ях з 3 і більше членами.

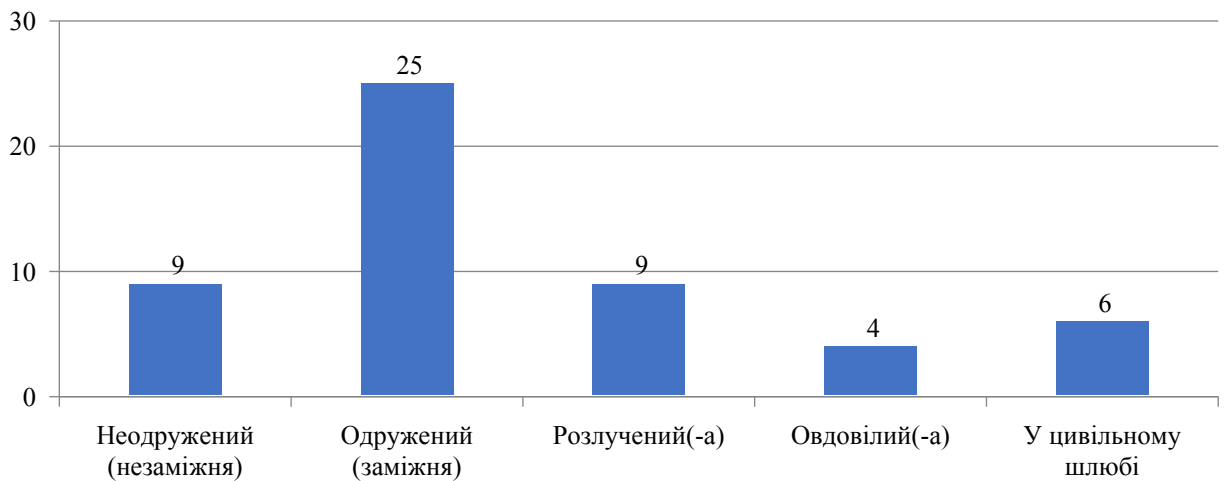

Рис.2 Сімейний стан респондентів

78,8% опитаних ВПО не повертаються у місце попереднього проживання навіть тимчасово, що свідчить про сталість інтеграції у київське середовище та безпекові міркування.

Освіта та професійна кваліфікація: вища освіта — 40,4%, фахова передвища — 30,8%, професійно-технічна — 23,1%. Третина респондентів (32,7%) здобувала додаткову спеціальну освіту після переїзду. Провідні галузі знань, за якими респонденти отримали освітні/професійні кваліфікації: інженерія (25%), освіта (19,2%) та охорона здоров'я (13,5%). На те, що їхні дипломи без проблеми визнаються роботодавцями вказало 73,1% опитаних.

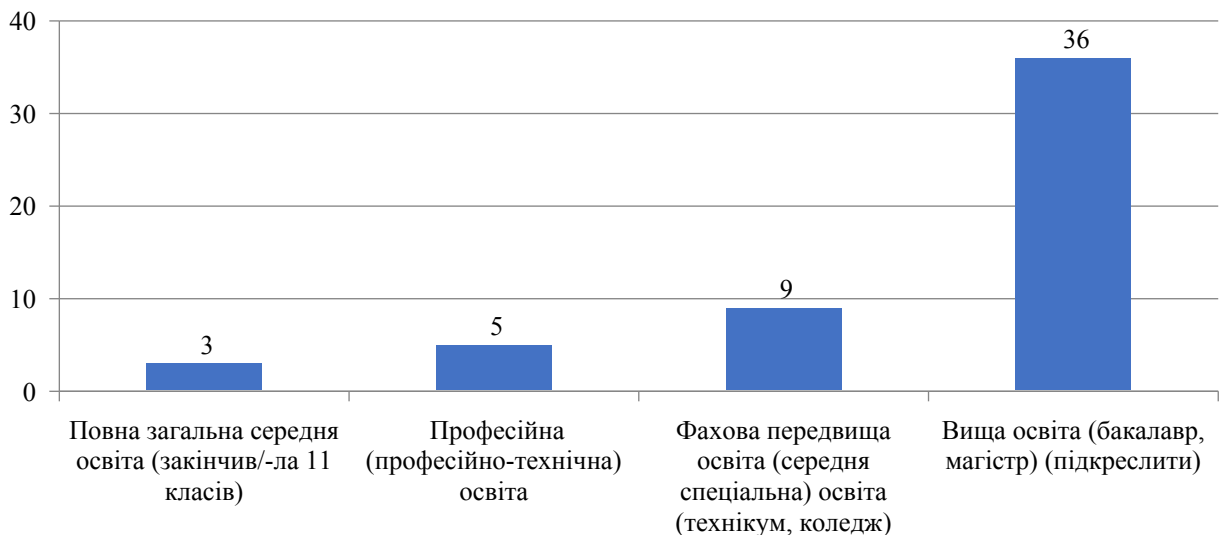

Рис.3 Рівень освіти респондентів

Таким чином, ВПО у м. Києві — це здебільшого освічені/кваліфіковані фахівці середнього віку, які переїхали із зон бойових дій і вже інтегровані в столичне життя. Основні виклики, які стоять перед ними — недостатнє охоплення професійною перепідготовкою, наявний ризик залежності від

офіційної соціальної підтримки, потреба у забезпеченні житлом для багаточисельних родин тощо.

Частина II. Зайнятість, умови праці та адаптація

Зайнятість та умови праці. Більшість опитаних (71,2%) офіційно працевлаштовані, ще 9,6% працюють неофіційно. Найбільше їхня зайнятість зорієнтована на такі види економічної діяльності як: освіта (26,9%); інженерія (23,1%) та торгівля (17,3%). Це говорить про концентрацію ВПО у сферах, де є стабільний попит на столичному ринку праці, але й наявні відносно невисокі зарплати.

Рівень участі у додатковому навчанні респондентів відносно низький: половина з них (50,0 %) не проходила жодної професійної підготовки після переїзду, а третина пройшла навчання на виробництві/на робочому місці. Тільки 17,3% роботодавців організовували професійне навчання, а наставництво впроваджувалось у 13,5% випадків, що яскраво вказує на слабку інтеграційну політику столичного бізнесу.

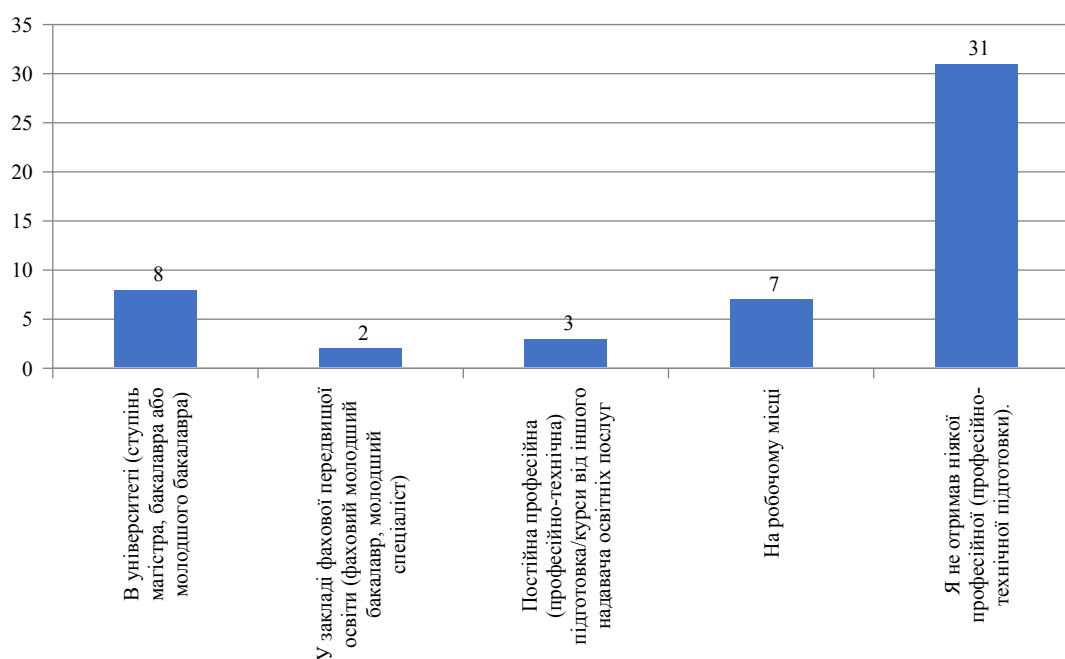

Рис. 4 Додаткове навчання респондентів після переміщення

Стабільність зайнятості. 59,6% працюють на одному місці роботи останні 5 років. 71,2% мають постійний контракт. 76,9% працюють повний робочий день. Найчастіше опитані ВПО працюють у великих (38,5%) та середніх (32,7%) підприємствах/компаніях.

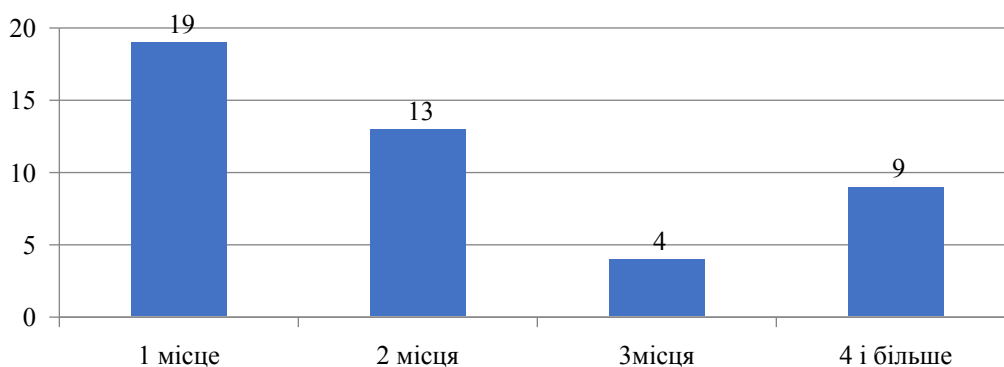

Рис. 5 Тривалість роботи роботодавців на новому місці проживання

Задоволеність роботою. Задоволені своїми умовами зайнятості 59,6%, дуже задоволені — 15,4% опитаних. Умовами праці задоволені 57,7%, дуже задоволені — 17,3%.

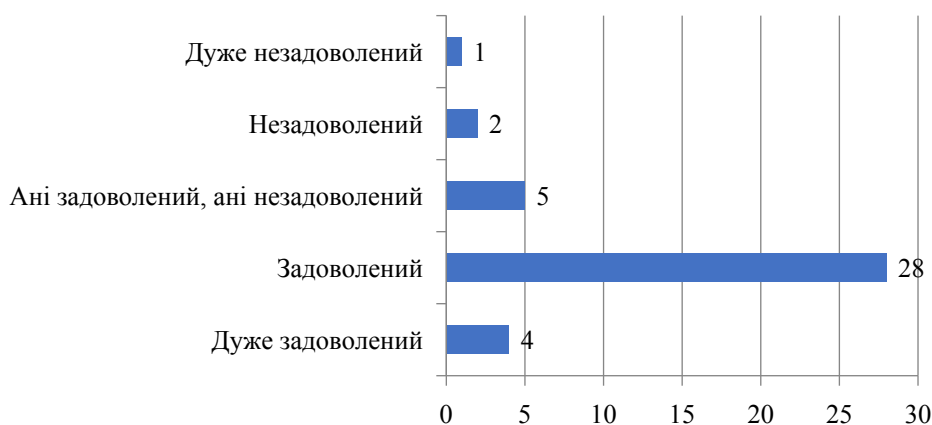

Рис. 6. Задоволеність респондентів умовами зайнятості

Таким чином, опитані ВПО у м. Києві здебільшого інтегровані до столичного ринку праці, мають офіційне працевлаштування, але їм бракує системної роботи роботодавців із професійної адаптації та підвищення кваліфікації. В регіоні наявний високий потенціал/ресурси для розширення програм навчання, особливо у сферах з високим попитом на кваліфіковану робочу силу.

Частина III. Справедливість, соціальні права, повернення

Соціальна інтеграція та ставлення у колективах. Понад 70,0% опитаних ВПО відчувають повагу на роботі та визнають об'єктивність оцінки їхньої роботи/результатів праці. 78,8% респондентів вільно почуваються у громаді, проте у місцевих заходах бере участь лише третина від загалу (32,7%). Це свідчить про те, що інтеграція більше відбувається через роботу та побут, а не через громадське життя.

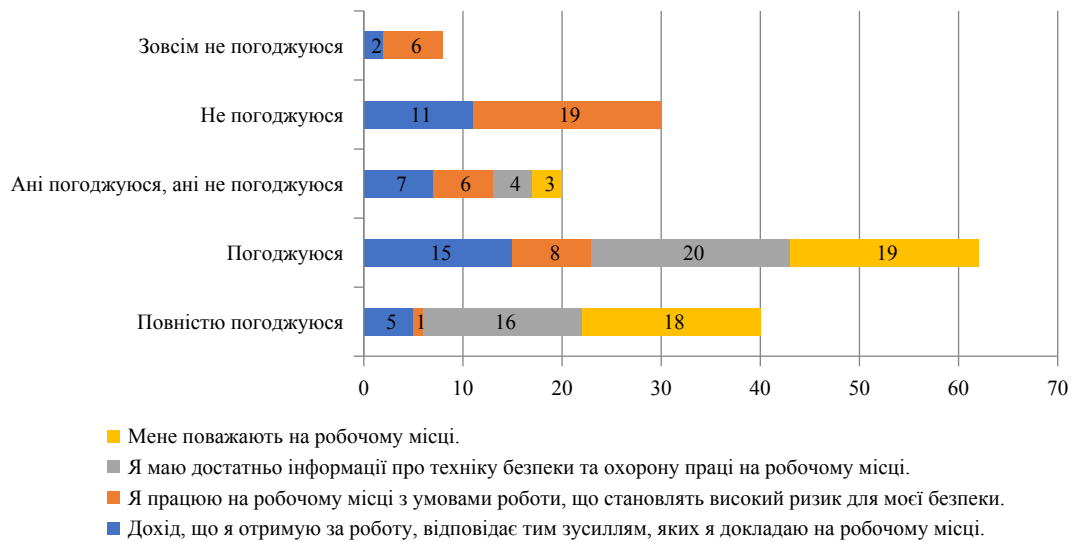

Рис. 7 Ставлення до роботодавців у трудових колективах

Рис.8 Соціальна інтеграція респондентів

Дискримінація та безпека. Більшість респондентів (78,8%) зовсім не стикалися із проявами дискримінації як ВПО, але майже половина з них вказала на випадки мовної чи культурної упередженості. Рівень задоволення безпекою на роботі є дуже високим (76,9%).

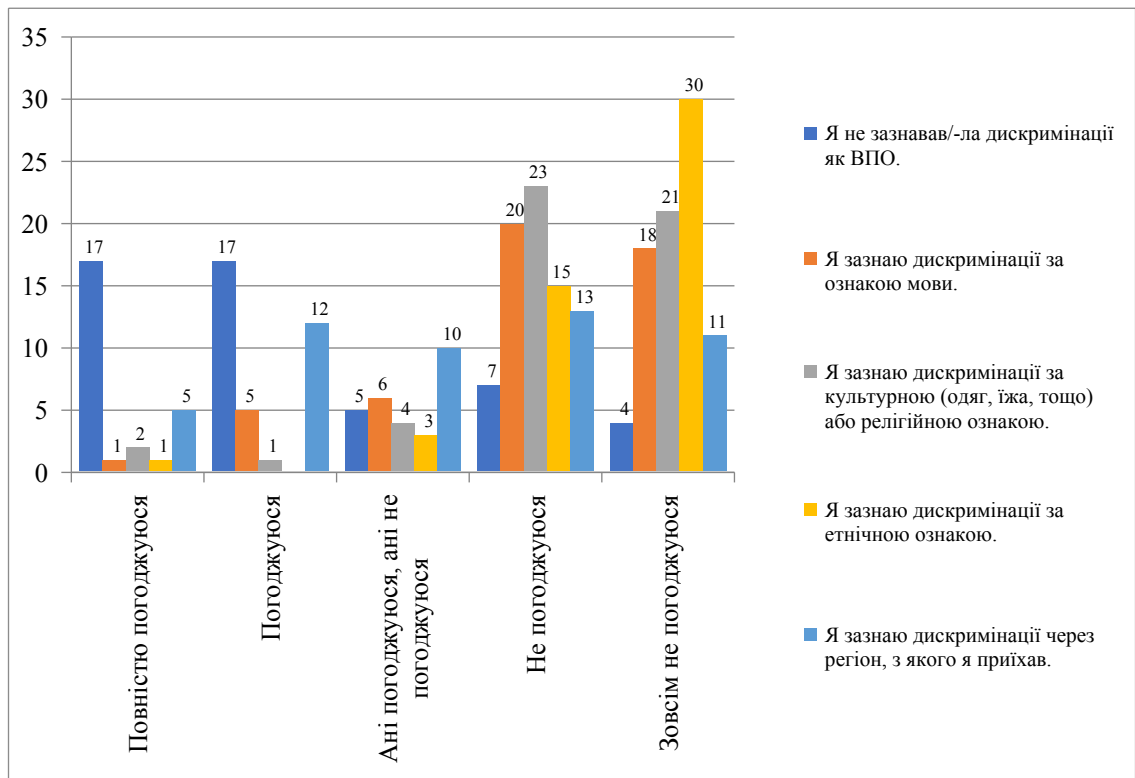

Рис. 9 Дискримінаційні прояви по відношенню до респондентів як ВПО

Повернення до попереднього місця проживання. Левова частка респондентів бажає повернутися додому, але тільки за конкретних умов, а саме: наявність безпеки (80,8%); гарантоване прийнятне житло та інфраструктура (75,0%), наявність компенсацій від держави на переїзд та відшкодування інших матеріальних/моральних збитків (48,1%).

Більшість кореспондентів отримують підтримку від держави (86,5%) і регіональної влади (82,7%), але найвищу оцінку (8,1 із 10) дають роботі громадських організацій.

Таким чином, опитані ВПО у м. Києві відносно добре інтегровані у соціальне середовище, але залишаються проблеми з їхньою активною громадською участю. Повернення респондентів можливе для більшості тільки після чіткого забезпечення державою/владою гарантій безпеки, житлового та фінансово-матеріального забезпечення.

V Результати соціологічного опитування ВПО у Київській області

Усього було опитано 50 респондентів.

Частина I. Особистісна та мотиваційна інформація

Більша частина респондентів перемістилися до Київщини з Донецької (27 осіб або 54,0%), Херсонської (10 осіб або 20,0%) та Запорізької (4 особи або 8,0%) областей. В одиничних випадках представлені вихідці з Луганської та Дніпропетровської та ще 3 областей країни.

За віковою структурою найбільше представлені групи респондентів у віці від 35 до 44 років (11 осіб або 22,0%) та 55-65 років (23 особи або 46,0%). таким чином вибірка респондентів має помітне зміщення в бік старшої вікової групи.

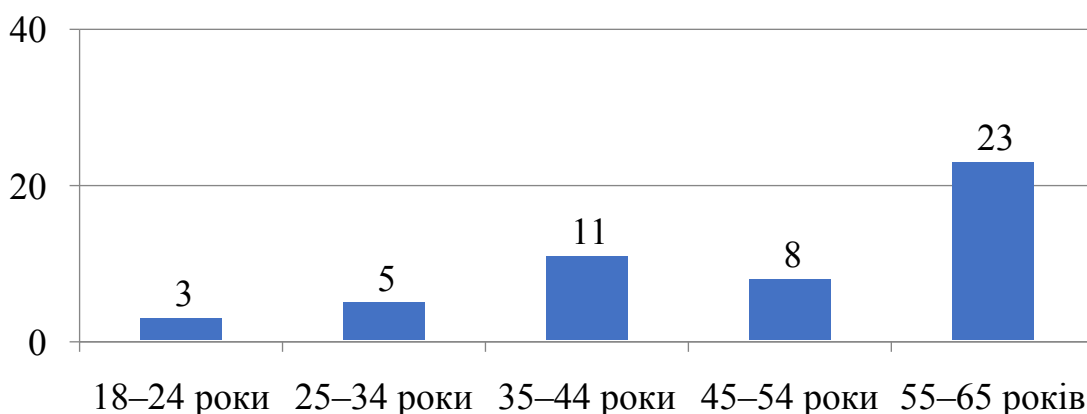

Рис. 1 Вікова структура респондентів

У статевому розрізі серед опитаних ВПО суттєво переважають жінки.

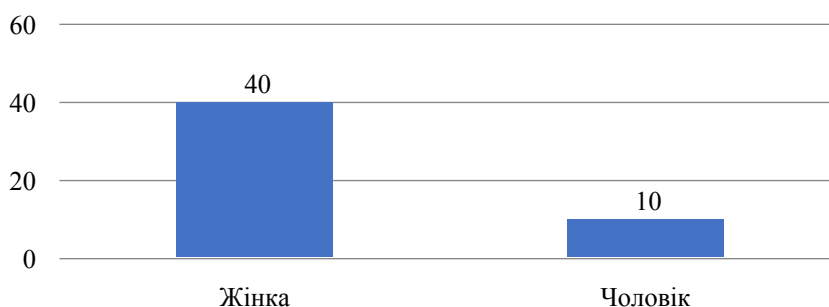

Рис. 2. Статева структура респондентів

За юридичним статусом 88,0% мають статус ВПО, можуть працювати без обмежень 66,0% та отримують соціальну допомогу 8,0% опитаних. За тривалістю перебування на новому місці перебування респонденти

розподілилися так: 1–3 роки — 33 особи (66,0%), понад 5 років — 6 осіб (12,0%), інше — 9 осіб (25,5%).

За сімейним станом серед респондентів: одружених — 23 особи (46,0%), неодружених та овдовілих — по 10 осіб (по 20,0%), розлучених — 5 осіб (10,0%).

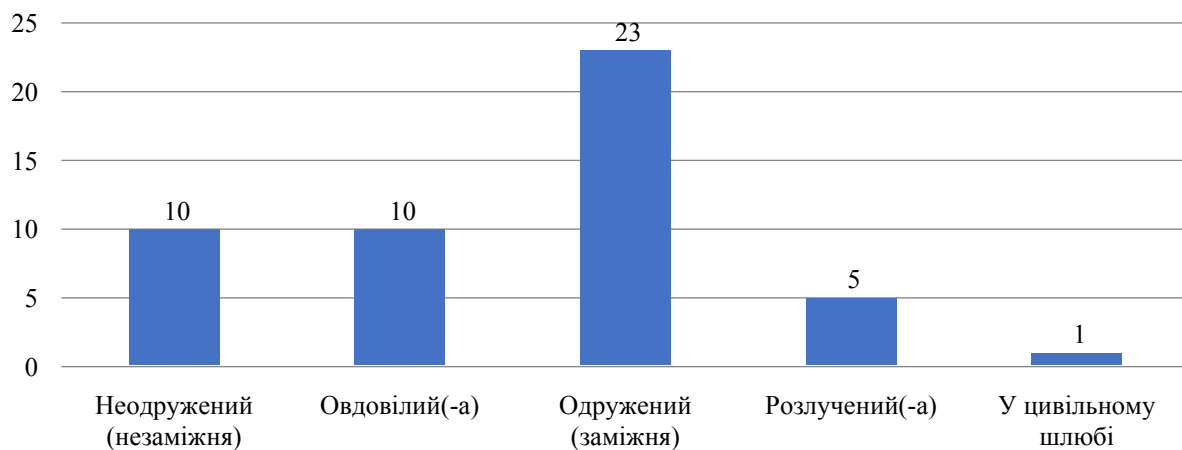

Рис. 3 Сімейний стан респондентів

15 респондентів (30,0 %) не мають дітей, одна дитину мають 22 особи (44,0%), а дві — 12 опитаних (24,0%).

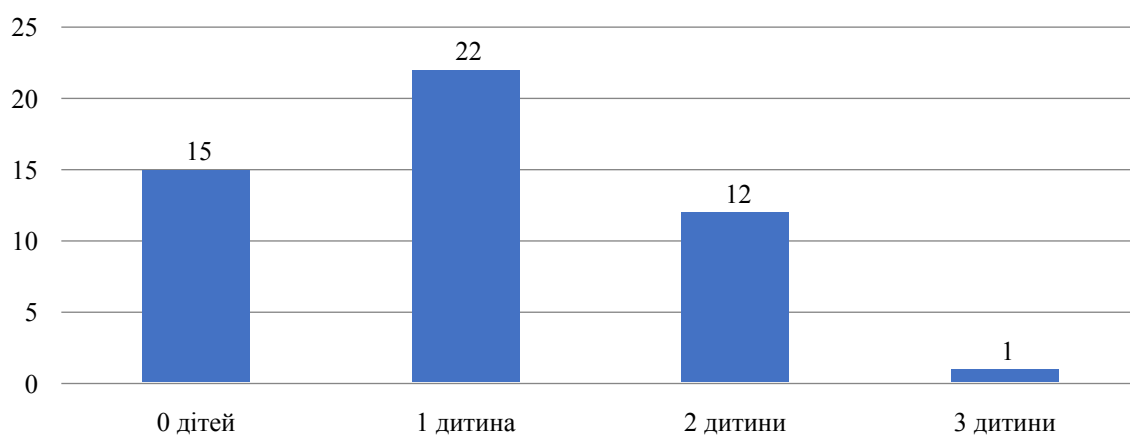

Рис. 4 Наявність/відсутність дітей у респондентів

Члени родини у домогосподарстві: проживають самі — 11 осіб (23,4%), з 2 членами сім'ї — 14 осіб (29,8%), з 3 і більше — 22 особи (46,8%).

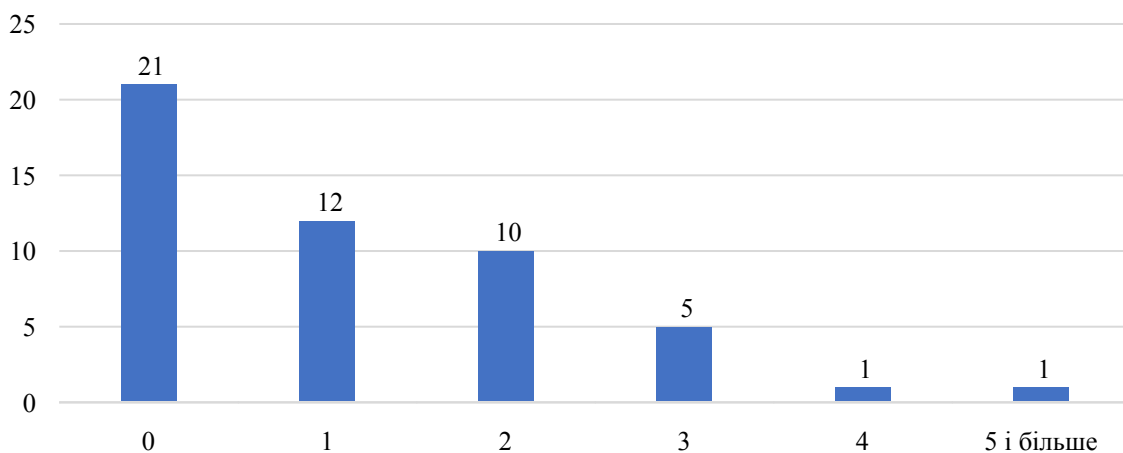

Рис. 5 Кількість членів родини

Не повертаються навіть тимчасово до місця попереднього проживання 36 осіб (76,6%), іноді відвідують малу Батьківщину — 7 (14,9%).

Крім війни (38 осіб або 78,0%) опитані на причини переміщення вказують також на сімейні обставини та працевлаштування в новому регіоні — по 3 особи (по 6,0%).

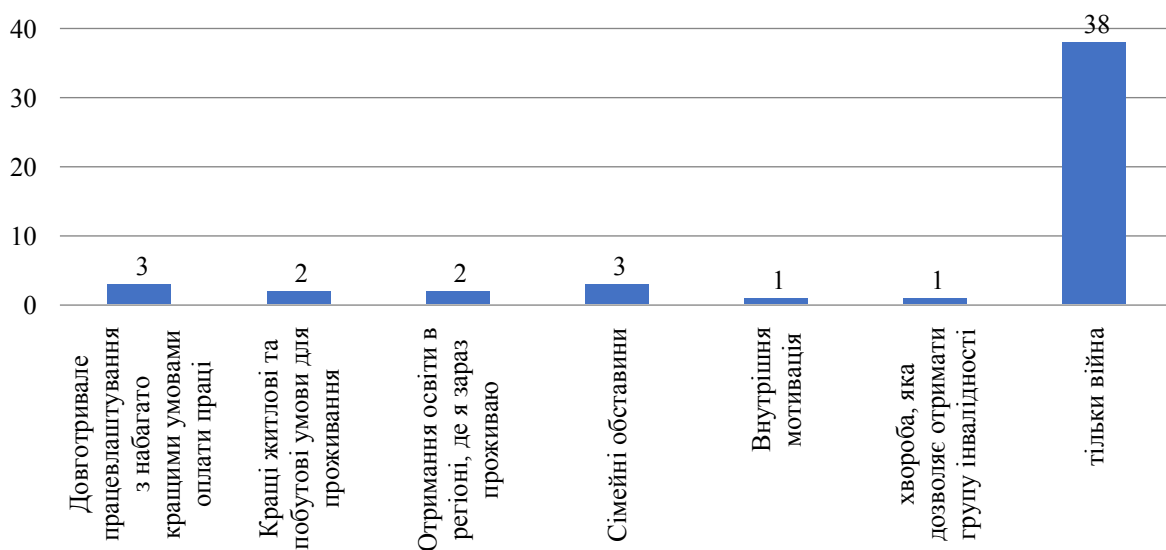

Рис. 6 Причини переміщення опитаних ВПО

24 респонденти (48,0%) мають вищу, 8 (16,0%) – фахову передвищу та 6 (12,0%) – професійну (професійно-технічну) освіту, що свідчить про дуже високий рівень спеціальної професійної освіти серед опитаних ВПО.

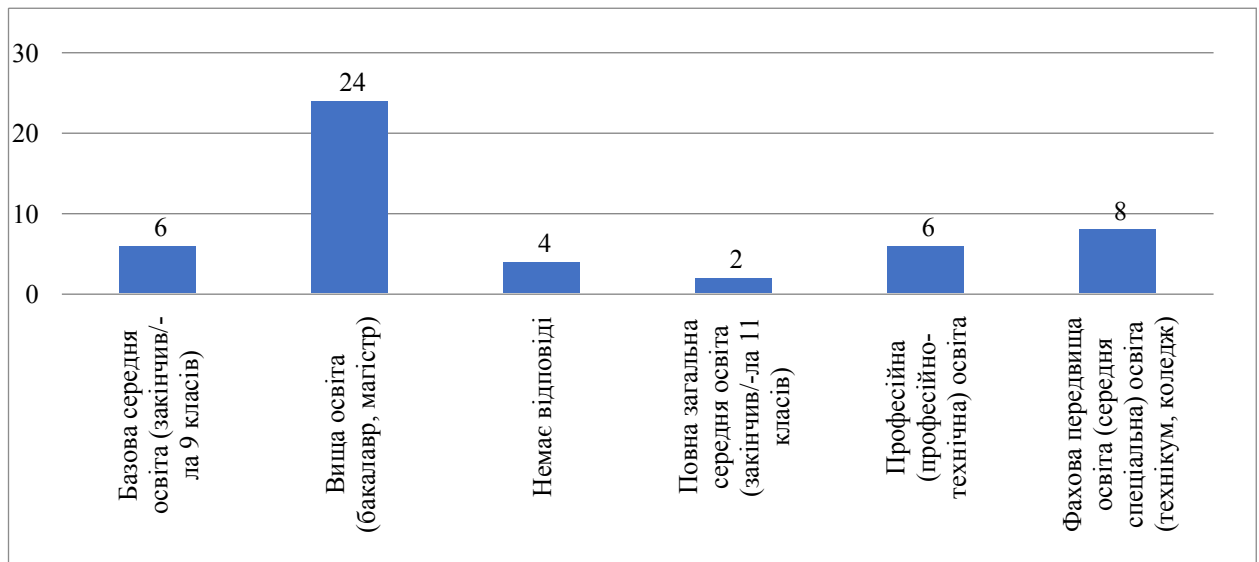

Рис. 7 Розподіл респондентів за рівнями освіти

Отримана респондентами освіта за галузями знань серед 34 з тих опитаних, хто зміг їх чітко вказати: інженерія — 5 осіб (10,0%), освіта — 9 осіб (18,0%), охорона здоров'я — 5 осіб (10,0%).

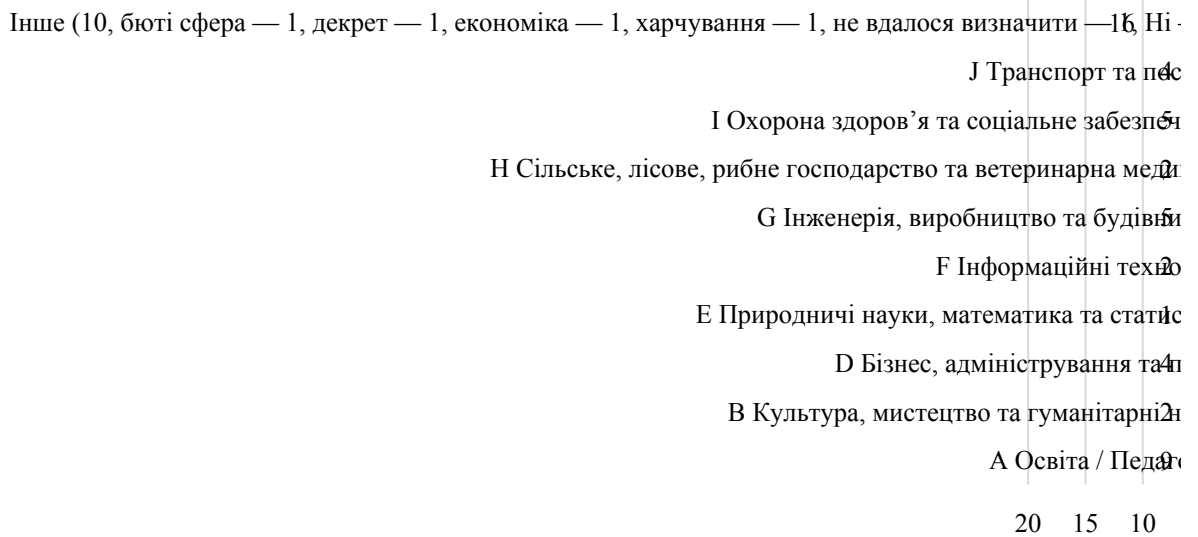

Рис. 8 Розподіл респондентів за галуззю знань

Освіта, отримана в регіоні перебування: 28 респондентів (56,0%) не отримали ніякої додаткової освіти в регіоні перебування. У той же час 11 осіб або 22,0 % отримали вищу освіту саме тут.

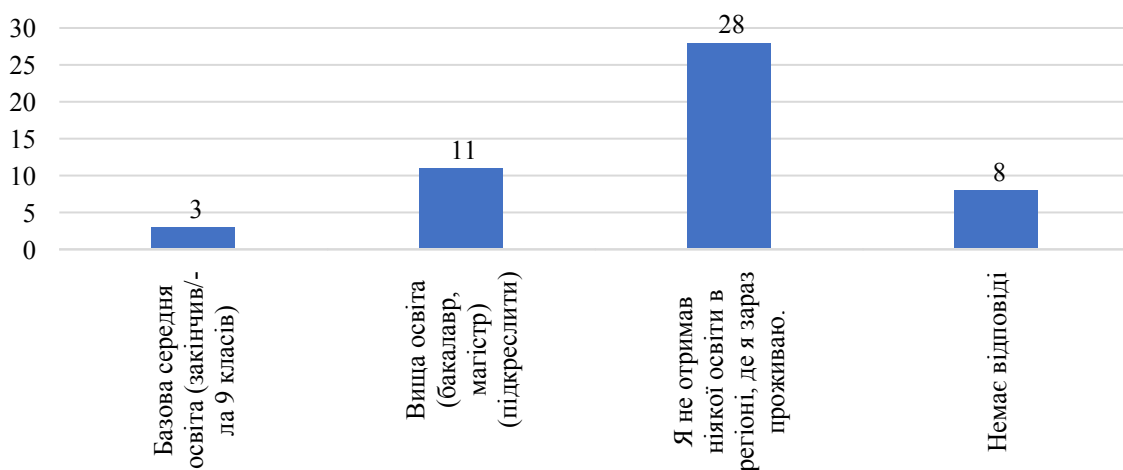

Рис. 9 Освіта, отримана респондентами в регіоні

Визнання дипломів (ті, хто відповів на питання): повністю визнаються — 24 особи (48,0 % від усіх респондентів), частково — 3 особи (6,0%), не визнаються — 9 осіб (18,0%).

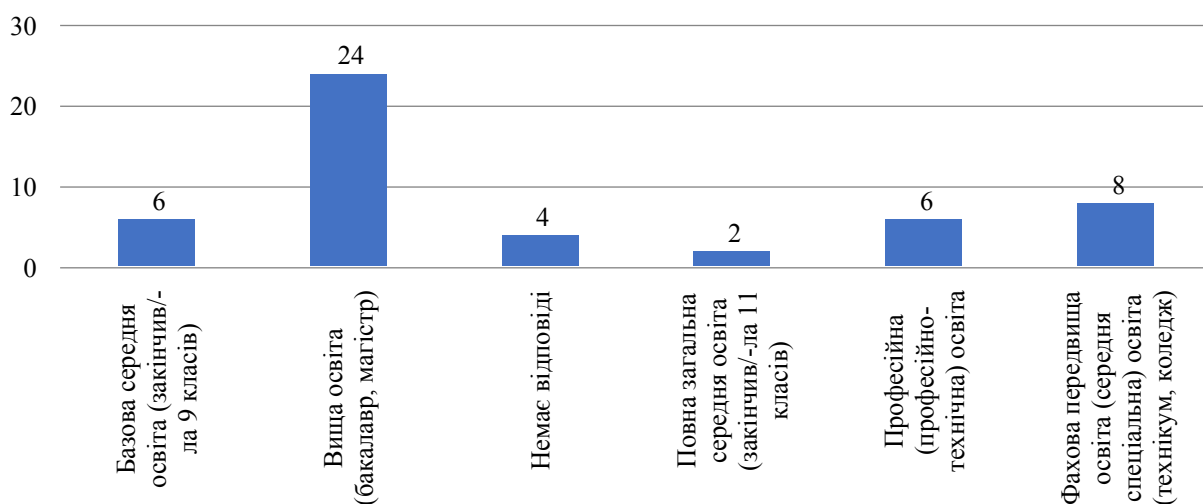

Рис. 10 Визнання дипломів, отриманих на тимчасово окупованих територіях

Таким чином, серед опитаних переважають жінки середнього працездатного віку з високим освітнім рівнем. Більшість респондентів не відвідують попереднє місце проживання, що свідчить про стабільне закріплення у новому регіоні та безпекові міркування.

Частина II. Зайнятість, умови праці та адаптація

27 респондентів є зайнятими (54,0%). З них працюють офіційно — 16 осіб, зайняті неофіційно — 3 особи, а 2 опитаних є самозайнятими.

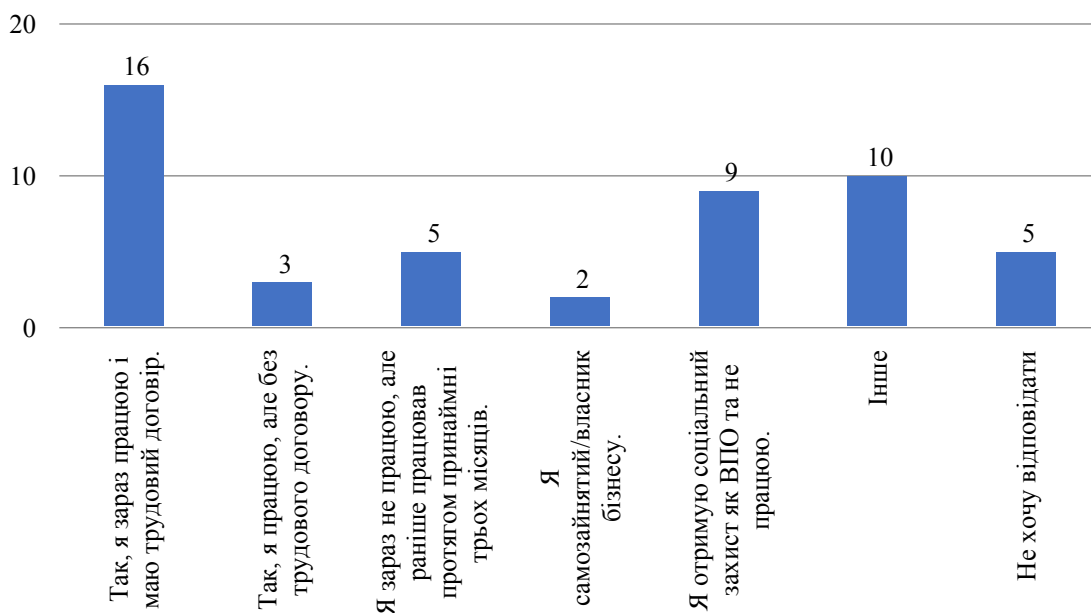

Рис. 11 Наявність роботи в новому місці проживання

Не проходили профпідготовку після переміщення 38 осіб (76,0%), навчалися на робочому місці — 3 особи (6,0%), в ЗВО — 7 осіб (14,0%).

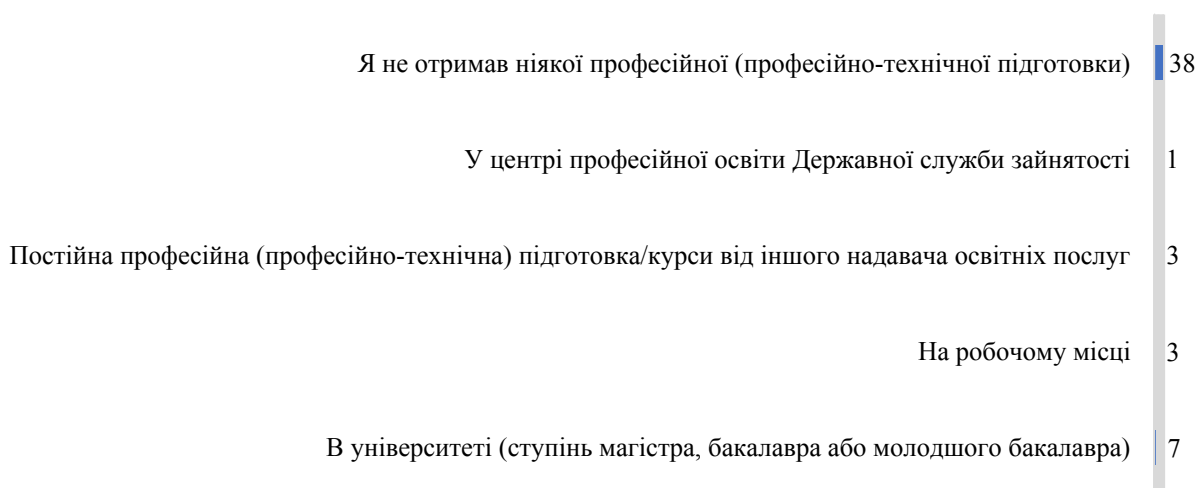

Рис. 12 Професійна підготовка в новому місці проживання

Дії місцевих роботодавців стосовно професійної адаптації ВПО за інформацією респондентів майже не прослідковувалися.

Я отримав безперервне навчання або загальну освіту для дорослих без допомоги роботодавця	2
Я відвідував самостійне навчання/онлайн-тренінги, приватні заняття без допомоги роботодавця	5
Схема наставництва; Конференції/семінари	1
Схема наставництва; Контроль за роботою	1
Схема наставництва	2
Професійне навчання на робочому місці	2
Нічого не відбувалося	38
Конференції/семінари	3
Контроль за роботою	1

Рис.13. Охоплення респондентів заходами із професійної адаптації

Зайняті респонденти за видами економічної діяльності мають досить диференційовану приналежність з концентрацією на таких галузях економіки як освіта та охорона здоров'я (по 5 осіб (по 10,0%)).

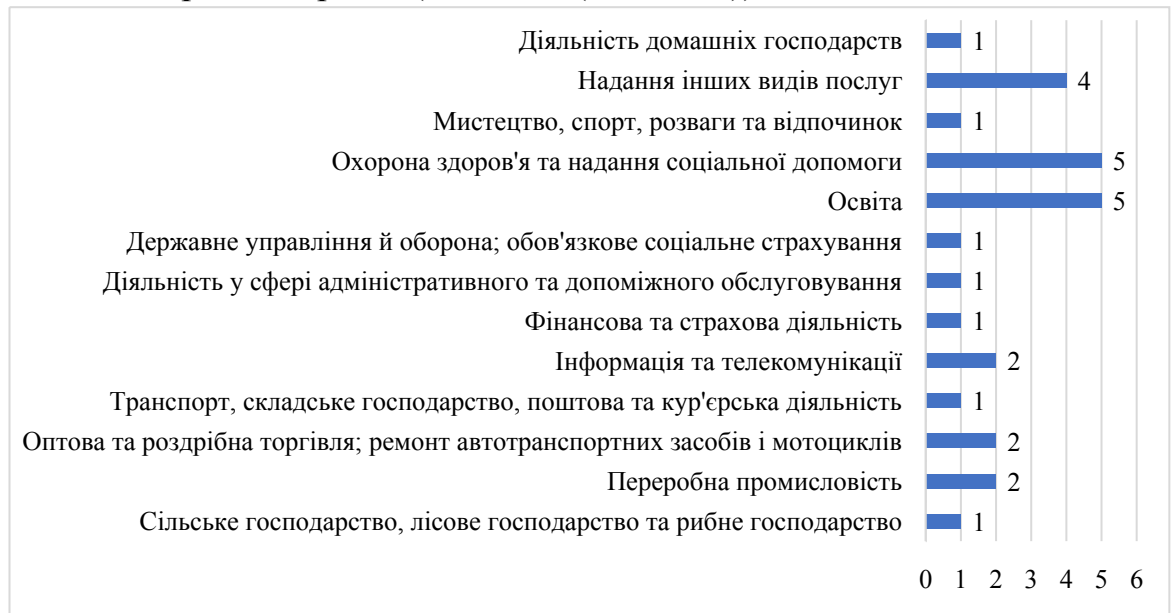

Рис. 14 Розподіл зайнятих респондентів за видами економічної діяльності

Працюють на умовах повного робочого дня 17 осіб, неповного — 8 осіб. 20 опитаних знайшли роботу після прибуття, а 4 – до переїзду. Зайняті респонденти знайшли роботу, як правило, через знайомих (8 осіб (16,0%) та через оголошення про вакансії/вільні робочі місця (7 (14,0%)).

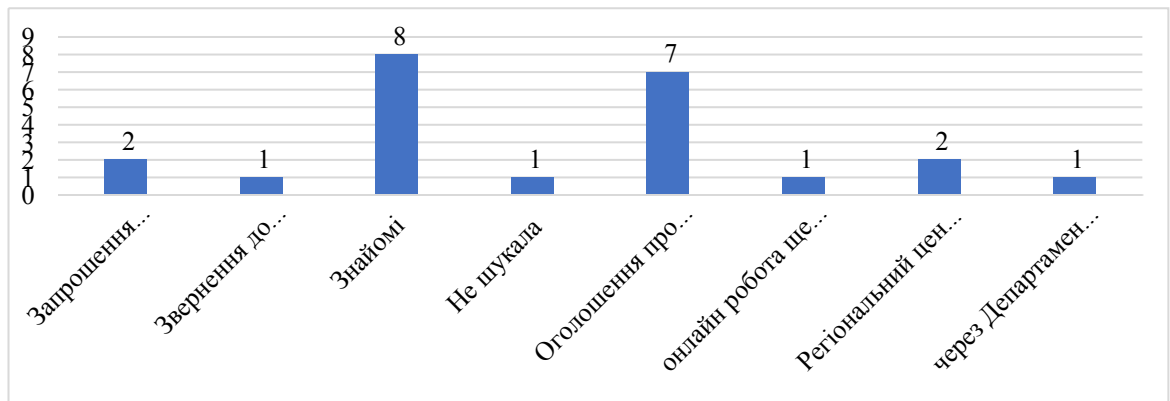

Рис.15 Напрями пошуку респондентами роботи

Задоволені роботою 17 зайнятих (63,)% від загальної чисельності зайнятих).

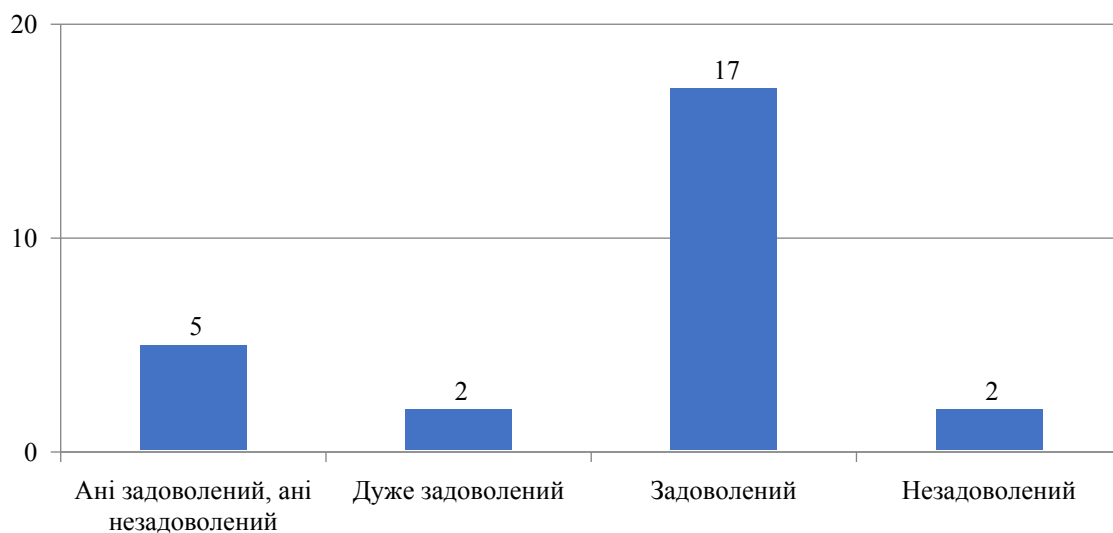

Рис. 16 Задоволеність респондентами умовами зайнятості

Таким чином, більшість опитаних ВПО у Київській області працевлаштовані офіційно, часто на великих підприємствах та в сфері освіти і на будівництві. Роботодавці недостатньо активно проводять заходи з їхньої професійної адаптації. Задоволеність роботою і умовами праці серед зайнятих опитаних досить висока, проте майже половина з них не отримувала додаткового професійного навчання.

Частина III. Справедливість, соціальні права, повернення додому

Інтеграція, участь у громаді та соціальна капіталізація. Розподіл відповідей респондентів на такі чутливі питання має такий вигляд:

- відчуття свободи у місцевій громаді: 39 із 50 осіб відповіли «повністю/погоджуюся» (78,0%);

- висока зосередженість ВПО у місцевості: 28 із 50 осіб (56,0%);
- я не зазнавав дискримінації (загалом): 35 із 50 осіб (70,0%);
- мене поважають на роботі: 22 із 50 осіб (44,0%);
- я можу на роботі вільно висловлювати свою точку зору: 18 із 50 осіб (36,0%);
- дохід відповідає зусиллям: 17 із 50 осіб (34,0%);
- доступна інформація про техніку безпеки: 24 із 50 осіб (48,0%);
- Питання безпеки/ризиків на роботі: 19 із 50 осіб (38,0%) відчують ризики виробничого впливу.

Проблемні напрямки участі у заходах громади:

- участь у волонтерстві: тільки 8 з 50 осіб (16,0%) погодилися/повністю погодилися з цим, а 56,0% вказують на свою не активність або не згодні з цією діяльністю;
- участь у профспілковому русі: тільки 9 із 50 осіб (18,0%) є членами профспілкових організацій.

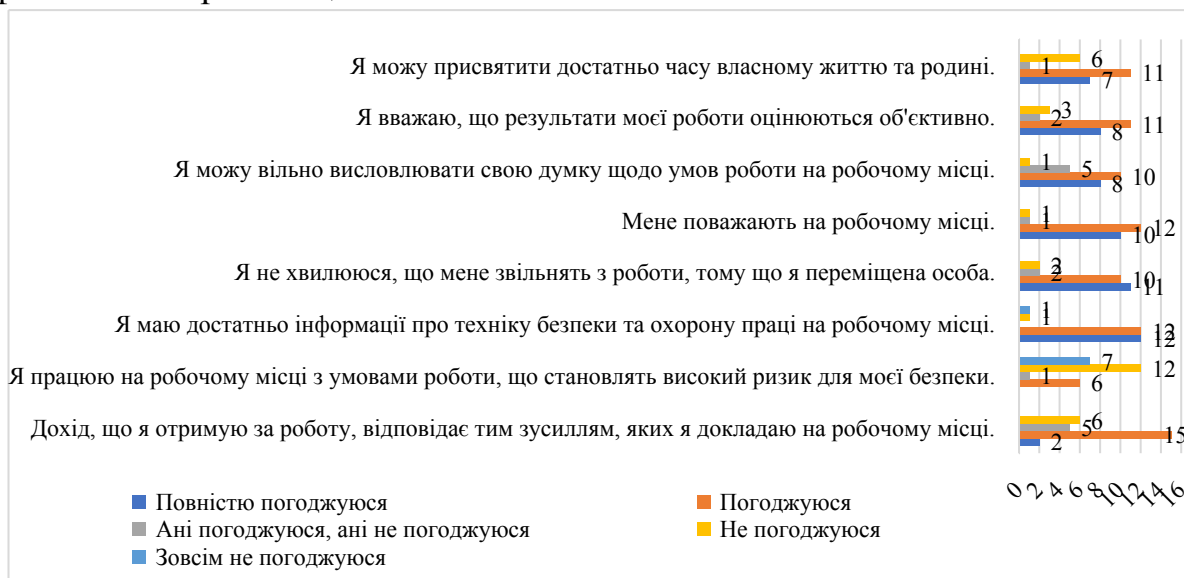

Рис. 17 Оцінка респондентами стану соціально-трудових відносин на роботі

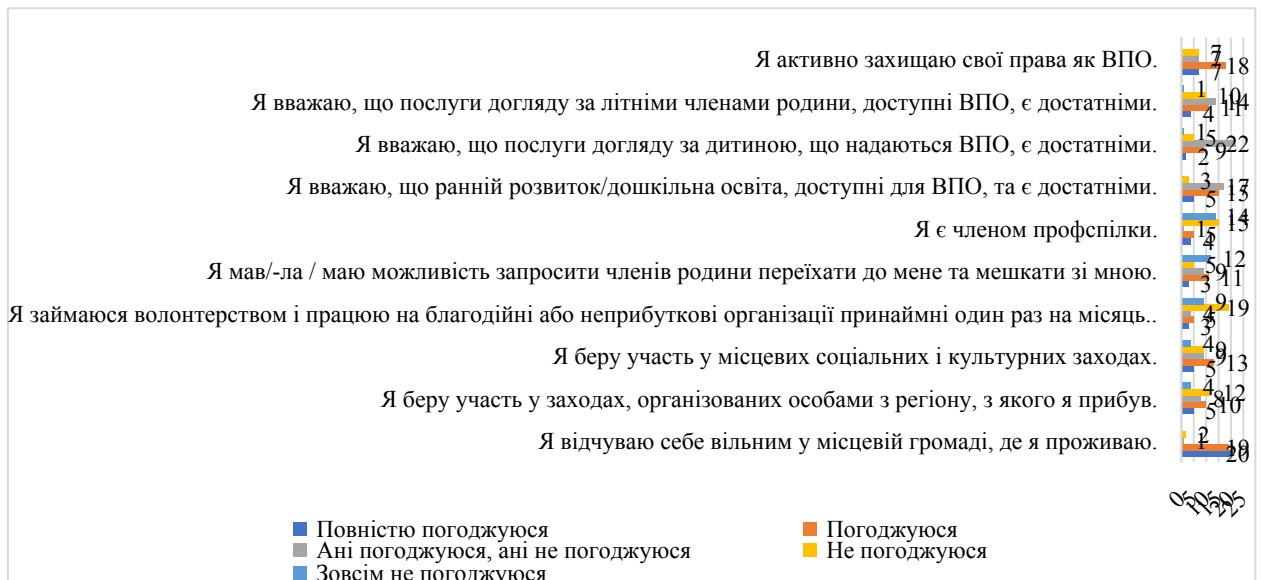

Рис. 18 Оцінка участі респондентів у громадському житті

Загалом респонденти вважають себе відносно вільними в місцевих громадах і не відчувають загальної дискримінації, але є проблеми з оплатою праці, правом висловлюватися та волонтерською/громадською участю. Також більшість зайнятих відчуває підвищений виробничий ризик на робочому місці.

Переважна більшість респондентів (92,0%) за певних умов планують повернення додому. До таких умов відносяться:

- безпека/відсутність війни (32 респонденти або 64,0%);
- наявність власного житла (29 осіб або 58,0%);
- компенсація витрат на переїзд/облаштування (21 особа або 42,0%);
- наявність роботи за професією/фахом, які застосовувалися в них до переміщення (17 осіб або 34,0%).

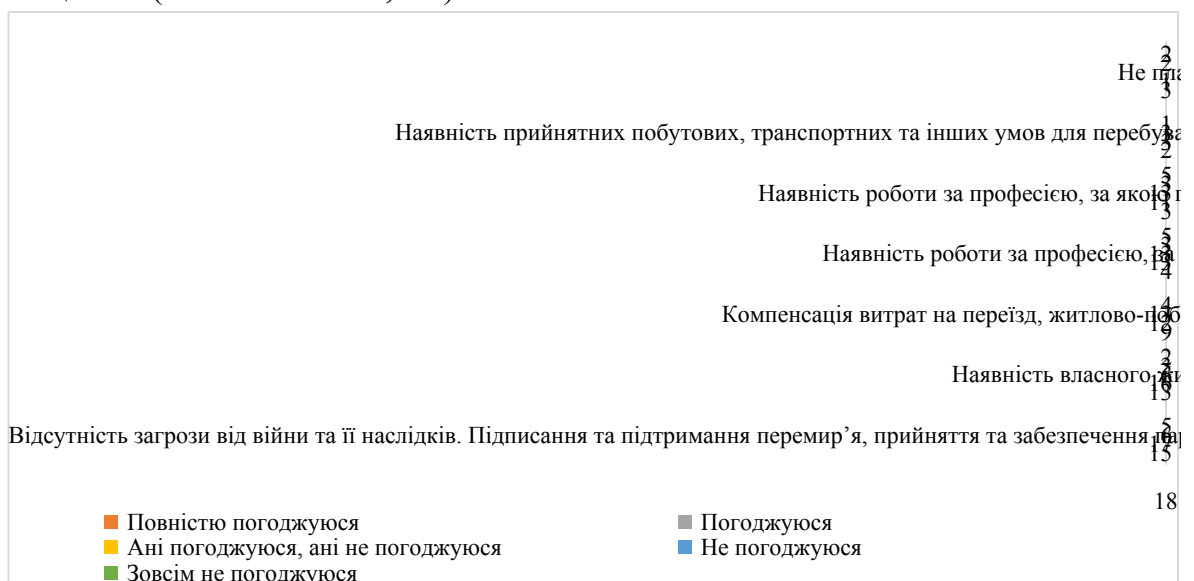

Рис. 19 Мотивація респондентів до повернення додому та умови, необхідні для цього

Таким чином основними тригерами повернення виступають безпека і житло, фінансова компенсація та робота.

90,0% респондентів глибоко переконані в тому, що підтримувати ВПО у такий скрутний час повинна саме держава, 56,0% - регіональні та місцеві органи влади, та лише 18,0% з них бачать провідну роль з боку громадських та волонтерських організацій. Також переважна більшість опитаних (42 особи або 82,0%) переконана в крайній необхідності розроблення та прийняття державної програми адаптації ВПО. Цікаво, що лише половина респондентів погоджується з диференціацією допомоги ВПО у залежності від обсягів матеріальних, фізичних та моральних втрат від війни та переміщення.

Також менше половини опитаних (22 особи або 44,0%) планують використовувати нові знання, уміння та навички після повернення додому. Але з огляду на чисельність зайнятих респондентів (27 осіб) – це дуже високий показник.

Загальну оцінку рівня підтримки ВПО (за 10-бальною шкалою) респонденти визначили в 6,1 бали. Дуже низьку оцінку отримали державні органи влади (4,1 бали), тоді як діяльність регіональних органів влади оцінена найбільш високо (6,9 бали), навіть на фоні середньої оцінки громадських організацій/волонтерів (6,4 бали), що є вкрай нетиповим явищем серед інших регіонів дослідження.

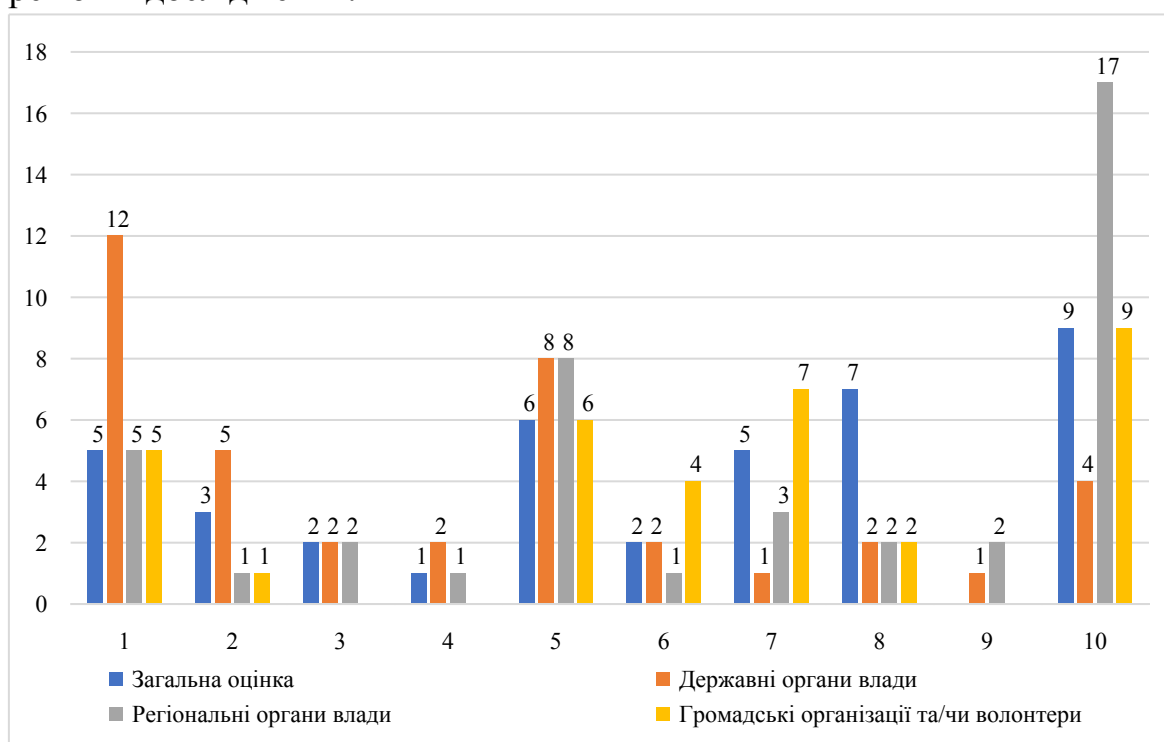

Рис. 20 Оцінка респондентами діяльності ключовими стейкхолдерами із підтримки ВПО

Таким чином, інтеграція опитаних ВПО у громади Київщини загалом успішна, але їхня участь у громадських активностях та волонтерстві достатньо обмежена. Переважна більшість респондентів готова повернутися додому за умов безпеки та забезпечення житлом. Найбільшу підтримку вони відчувають від регіональних органів влади.

VI Результати соціологічного опитування ВПО у Чернівецькій області

1. Загальна інформація

2.

Анкетування охопило 57 респондентів, які представляють різні регіони України, переважно постраждалі від бойових дій. Серед них переважають переселенці з Херсонської (9 осіб або 15,8%, Донецької (8 осіб або 14,0%), Харківської (8 осіб або 14,0%) та Запорізької (5 осіб або 8,8%) областей. Усі респонденти наразі мешкають у Чернівецькій області.

3. Статеві-вікова структура та сімейний стан респондентів

4.

Серед опитаних на жінок припадає 85,0% (49 осіб). Найбільш представленою серед них є вікова група від 45 до 54 років (27 осіб або 47,4%).

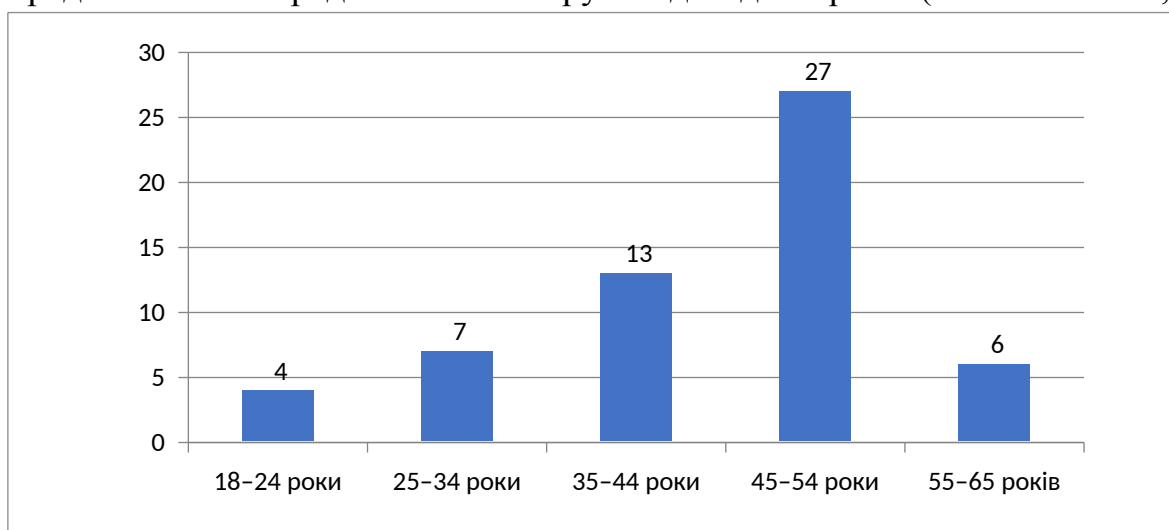

Рис. 1 Вікова структура респондентів

44 респонденти (77,2%) одружені (заміжні) чи розлучені, у більшості з них є одна чи дві дитини. У 49 осіб (86,0%) є члени родини, що проживають разом з ними (здебільшого 1–3 особи).

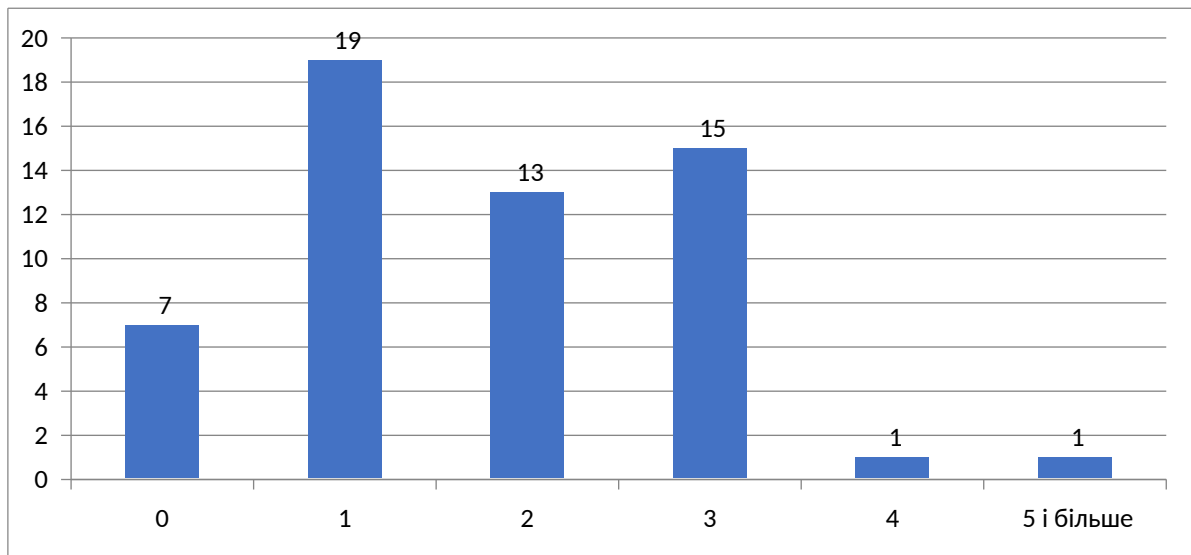

Рис. 2 Розподіл респондентів за складом сім'ї

5. Освіта, професійний досвід, працевлаштування та адаптація

6.

51% респондентів має вищу освіту. Вона отримана переважно за такими галузями знань як бізнес, інженерія та освіта. У регіоні переміщення 78,0% не проходили навчання з метою отримання додатковій професійної освіти чи інших освітніх кваліфікацій. На момент опитування роботу мало 24 опитаних (42,1%), на умовах, як правило, трудового договору.

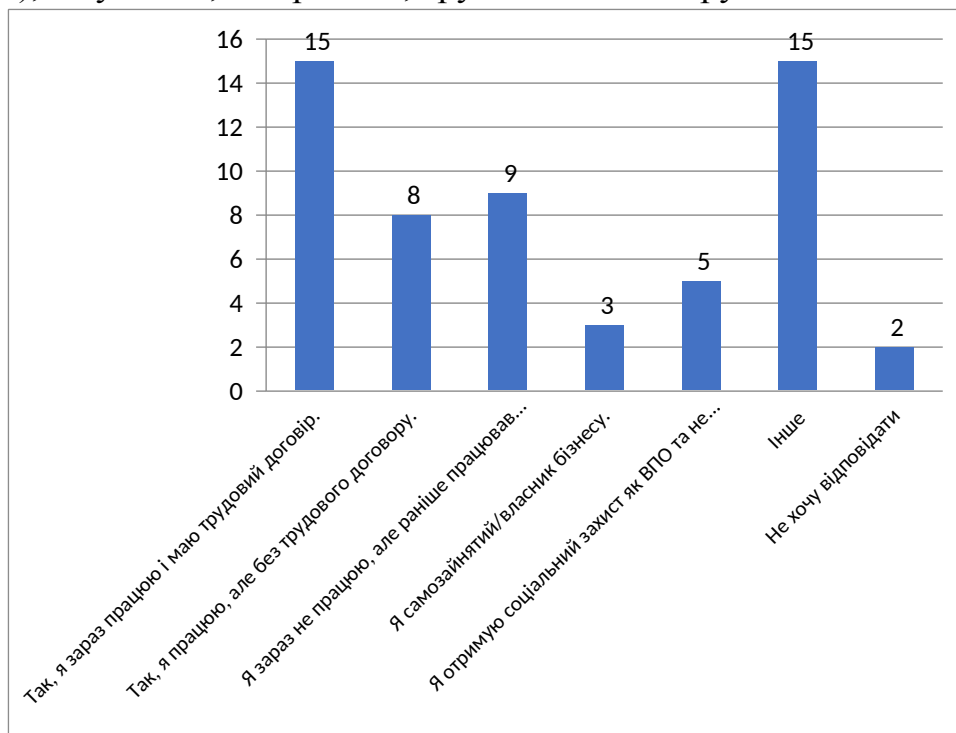

Рис. 3 Зайнятість респондентів та її форми

Половина працюючих ВПО зайнята у приватному секторі, не отримувала сприяння у працевлаштування та/чи під час перших місяців роботи від роботодавця, знайшла роботу через знайомих та/чи оголошення.

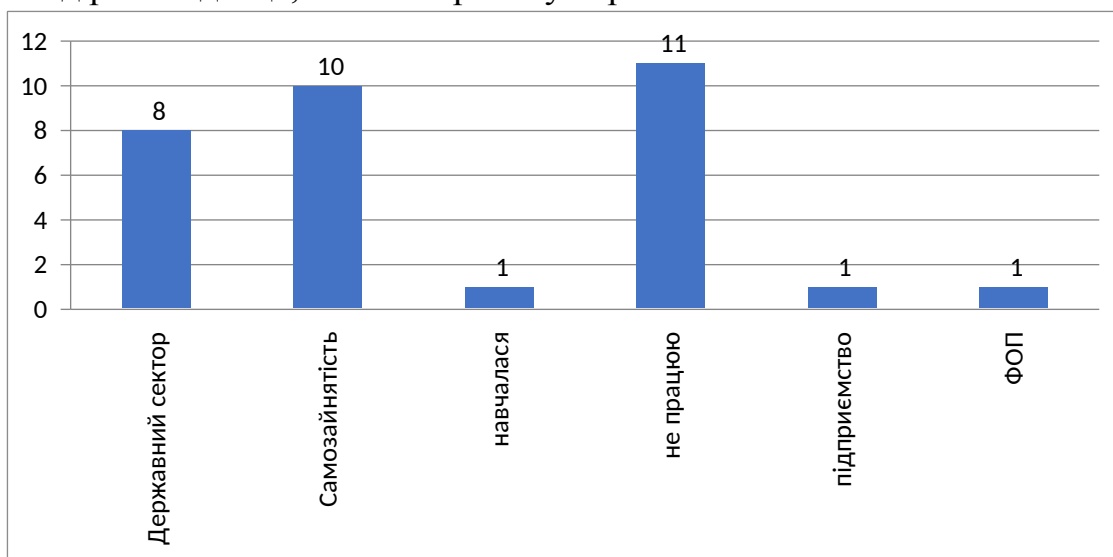

Рис. 4 Зайнятість респондентів за формою власності підприємств/компаній

4. Соціальна інтеграція та ставлення

Лише 10 респондентів повністю погоджуються, що дохід відповідає зусиллям. Переважна більшість опитаних зазначає, що не зазнавала в регіоні переміщення ніяких форм дискримінації (мовної, етнічної чи регіональної). Звертає на себе увагу вкрай низька участь респондентів у соціальному житті регіону та/чи громади. Тільки одиниці з них вказують на те, що займаються волонтерством, входять до профспілкових об'єднань тощо.

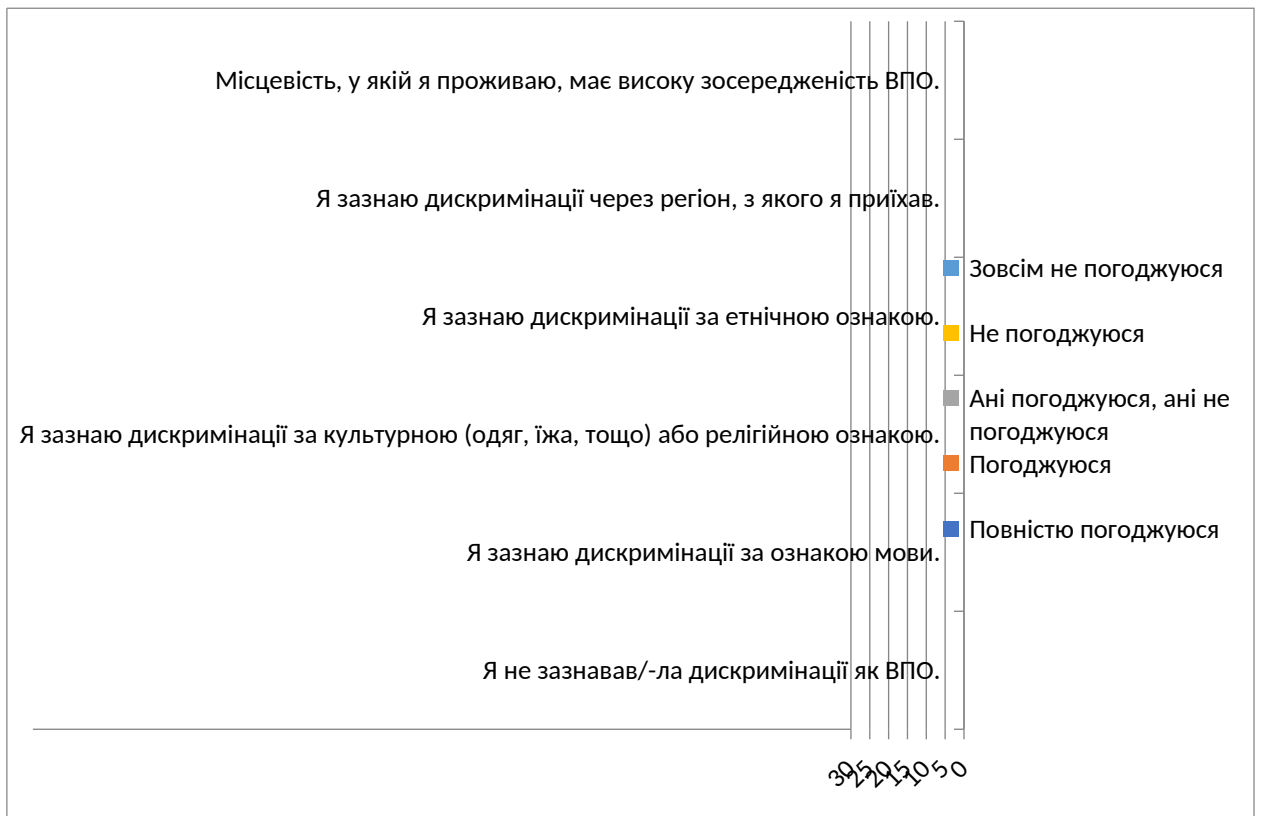

Рис. 5 Дискримінація респондентів як ВПО

5. Намір повернення та оцінка підтримки

Головними умовами для повернення респондентів до їхніх домівок виступають:

- відсутність загроз війни (31 особа або 54,4%);
- наявність житла (27 осіб або 47,4%);
- працевлаштування за професією/фахом (15 осіб або 26,3%).

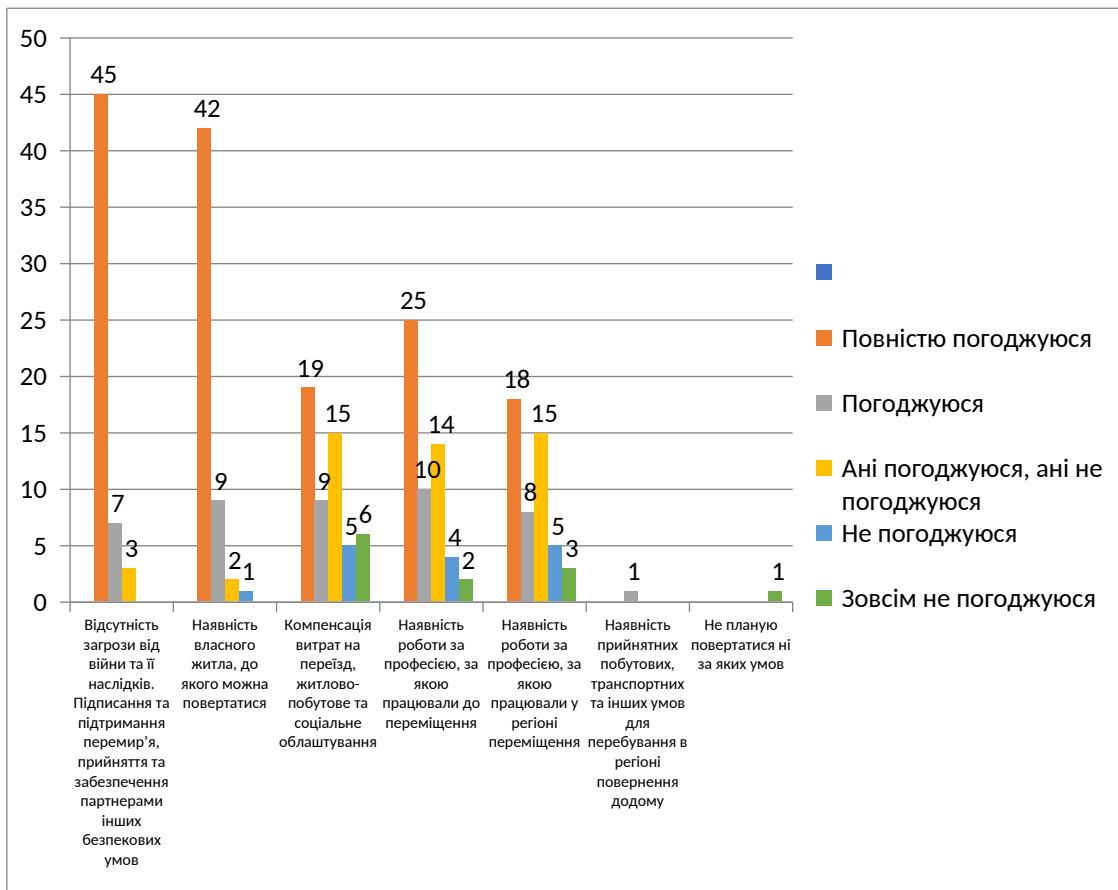

Рис. 6 Умови повернення додому

31 респондент (54,4%) вважає за потрібне ухвалити для підтримки ВПО спеціальну державну програму.

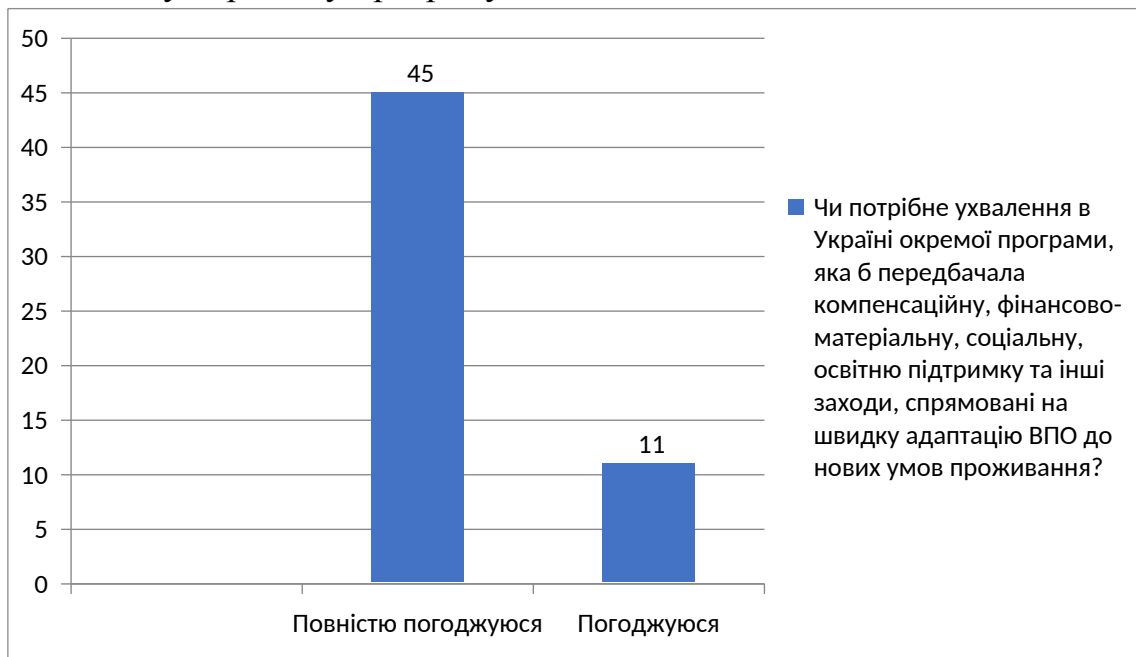

Рис.7 Відношення до потреби ухвалення в Україні спеціальної державної програми підтримки ВПО

Респонденти за 10-ти бальною шкалою оцінюють їхню підтримку з боку держави тільки в 4,5 бали. Найвищу оцінку отримали громадські та волонтерські організації (7,5 бали).

6. Висновки

1. Соціальна адаптація опитаних ВПО на Буковині є частковою. Якщо рівень їхньої інтеграції до трудової сфери є прийнятним, то соціальна активність вкрай низька.
2. Жінки середнього віку з вищою освітою становлять основну частку опитаних.
3. Рівень підтримки з боку держави оцінюється респондентами критично низько, особливо у порівнянні з громадськими ініціативами.
4. Готовність до повернення опитаних ВПО додому досить висока, але залежить від безпекових та житлових умов.